

Bryssel 24.10.2019
COM(2019) 800 final

KOMISSION KERTOMUS EUROOPAN PARLAMENTILLE JA NEUVOSTOLLE

**rakennustuotteiden kaupan pitämistä koskevien ehtojen yhdenmukaistamisesta ja
neuvoston direktiivin 89/106/ETY kumoamisesta 9 päivänä maaliskuuta 2011 annetun
Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EU) N:o 305/2011 31 artiklan
4 kohdassa säädettyjen tehtävien, joihin myönnetään unionin rahoitusta 34 artiklan
2 kohdan nojalla, asiaankuuluvuuden arvioinnin lopputuloksesta**

1. Johdanto

Rakennustuoteasetuksella¹ säännellään rakennustuotteiden sisämarkkinoita. Asetuksen tavoitteena on turvata vapaa liikkuvuus sen 8 artiklan 4 kohdassa tarkoitetulla tavalla. Rakennustuoteasetusta on sovellettu heinäkuusta 2013 alkaen.

Kertomuksessa analysoidaan, kuinka teknisestä arvioinnista vastaavien laitosten organisaatio (EOTA) on hoitanut tehtävänsä, joita varten se on saanut avustuksia EU:lta. Kertomuksessa arvioidaan tehtävien asiaankuuluvuutta, vaikuttavuutta, tehokkuutta ja yhteensopivuutta sekä EU:n tason lisäarvoa.

Rakennustuoteasetuksen 34 artiklan 2 kohdan mukaan komissio arvioi unionin rahoituksen kohteena olevien 31 artiklan 4 kohdassa säädettyjen tehtävien asiaankuuluvuutta unionin politiikan ja lainsäädännön kannalta ja tiedottaa Euroopan parlamentille ja neuvostolle arvioinnin tuloksista. Näillä tehtävillä tarkoitetaan teknisestä arvioinnista vastaavien laitosten organisaatiolle EOTALle annettuja tehtäviä.

Kertomusta varten on saatu näyttöä kahdesta keskeisestä lähteestä:

- 1) EOTAn toimittamat tiedot
- 2) joulukuussa 2016 valmistunut ulkoinen selvitys ”*Supporting study for the evaluation of the relevance of EOTA tasks*”².

EOTA toimitti tiedot vuoden 2019 alussa, ja niihin sisältyi määrällisiä tietoja ja tilastotietoja vuosilta 2014–2018.

Selvitys kattoi huhtikuun 2011 ja vuoden 2015 lopun välisen ajanjakson. Siinä analysoitiin saatavilla olleita tietoja sekä muita tietoja, jotka oli kerätty rakennustuoteasetuksella perustettuun järjestelmään osallistuvilta keskeisiltä toimijoilta ja sidosryhmiltä³. Selvityksessä pantiin merkille eräitä haasteita, joita olivat erityisesti seuraavat: i) rakennustuoteasetuksen suhteellisen lyhyt soveltamisaika (joka oli käytetty suurimmaksi osaksi keskeisiä sidosryhmiä varten säädettyyn siirtymämenettelyyn), ii) tietojen rajallinen yhdenmukaisuus ja vertailukelpoisuus ja iii) sidosryhmien kuulemisen rajallinen edustavuus (joka johtui vaihtelevasta osallistumisesta). Näiden mahdollisten heikkouksien vuoksi selvitys mahdollisti vain alustavan arvioinnin.

2. Tausta

2.1 EOTAn asema

EOTA on teknisestä arvioinnista vastaavien laitosten rakennustuoteasetuksen 31 artiklan 1 kohdan mukaisesti perustama organisaatio teknistä arviointia varten.

EOTALle annettiin keskeinen asema siirtymisessä rakennustuotedirektiivin⁴ mukaisesta tuotteiden hyväksyntäjärjestelmästä uuteen rakennustuoteasetuksen mukaiseen suoritustasojen

¹ Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus (EU) N:o 305/2011, annettu 9 päivänä maaliskuuta 2011, rakennustuotteiden kaupan pitämistä koskevien ehtojen yhdenmukaistamisesta ja neuvoston direktiivin 89/106/ETY kumoamisesta (EUVL L 88, 4.4.2011, s. 5).

² BRE:n, ECORYS:n ja Viton tekemä selvitys, saatavilla osoitteessa <https://bookshop.europa.eu/fi/supporting-study-for-the-evaluation-of-the-relevance-of-eota-tasks-pbET0115714/>

³ 11 edustajan, 26:n teknisestä arvioinnista vastaavan laitoksen ja 45 yrityksen (joista 29 oli pk-yrityksiä) haastattelut sekä lokakuussa 2016 järjestetty validointiseminaari, johon osallistui valmistajia, valmistajien yhdistyksiä, teknisestä arvioinnista vastaavia laitoksia, jäsenvaltioita ja EOTA.

⁴ Neuvoston direktiivi 89/106/ETY, annettu 21 päivänä joulukuuta 1988, rakennusalan tuotteita koskevan jäsenvaltioiden lainsäädännön lähentämisestä (EYVL L 40, 11.2.1989, s. 12–26).

arviointijärjestelmään.

EOTA tarjoaa valmistajille vaihtoehtoisen tavan saada CE-merkintä rakennustuotteille, joita Euroopan standardointikomitean (CEN) kehittämät yhdenmukaistetut eurooppalaiset standardit eivät kata tai eivät kata kokonaan. Valmistajat voivat pyytää tällaisille rakennustuotteille eurooppalaista teknistä arviointia, joka muodostaa rakennustuoteasetuksen 21 artiklan 1 kohdan mukaisesti perustan suoritustasoilmoituksen myöntämiselle ja CE-merkinnän kiinnittämiseksi. Tämän tavan odotettiin myös nopeuttavan ja yksinkertaistavan innovatiivisten tuotteiden saattamista markkinoille.

Teknisestä arvioinnista vastaavat laitokset tekevät eurooppalaiset tekniset arvoinnit eurooppalaisten arviointiasiakirjojen pohjalta. Arviointiasiakirjat laatii EOTA rakennustuoteasetuksen 19 artiklan nojalla asetuksen liitteessä II vahvistettujen menettelyjen mukaisesti.

2.2 EOTAn tavoitteet ja tehtävät

EOTAn tavoitteena on rakennustuoteasetuksen 31 artiklan mukaisesti koordinoita teknisestä arvioinnista vastaavia laitoksia.

Asetuksen 31 artiklan 4 kohdassa säädetään, että EOTAn tehtävänä on ainakin

- a) järjestää teknisestä arvioinnista vastaavien laitosten koordinointi ja varmistaa tarvittaessa yhteistyö muiden sidosryhmien kanssa ja niiden kuuleminen;
- b) varmistaa, että teknisestä arvioinnista vastaavat laitokset antavat toisilleen esimerkkejä parhaista käytännöistä, jotta voidaan lisätä tehokkuutta ja palvella alaa paremmin;
- c) koordinoita 21 artiklassa ja liitteessä II säädettyjen menettelyjen soveltamista ja tarjota tavoitteen saavuttamiseksi tarvittava tuki;
- d) kehittää ja hyväksyä eurooppalaisia arviointiasiakirjoja;
- e) tiedottaa komissiolle eurooppalaisten arviointiasiakirjojen laatimiseen liittyvistä kysymyksistä ja 21 artiklassa ja liitteessä II säädettyjen menettelyjen tulkintaan liittyvistä näkökohdista sekä ehdottaa komissiolle saatuihin kokemuksiin perustuvia parannuksia;
- f) ilmoittaa komissiolle ja teknisestä arvioinnista vastaavan laitoksen nimenneelle jäsenvaltiolle kaikista sellaisista havainnoista, joiden mukaan jokin teknisestä arvioinnista vastaava laitos ei hoida tehtäviään 21 artiklassa ja liitteessä II säädettyjen menettelyjen mukaisesti;
- g) varmistaa, että hyväksytyt eurooppalaiset arviointiasiakirjat ja eurooppalaisia teknisiä arviointeja koskevat viittaukset pidetään julkisesti saatavilla.

EOTAn ydintehtäviä ovat c ja d alakohdassa tarkoitetut tehtävät, koska ne liittyvät suoraan eurooppalaisten arviointiasiakirjojen kehittämiseen. A ja b alakohdassa tarkoitettuja tehtäviä voidaan pitää tukitehtävinä, joilla on merkittävä vaikutus menettelyyn ja suoritteiden laatuun. Lisäksi e, f ja g alakohdassa tarkoitetut tehtävät ovat seurantatehtäviä.

Rakennustuoteasetuksen 20 artiklan 1 kohdassa on vahvistettu eurooppalaisten arviointiasiakirjojen kehittämistä ja hyväksymistä koskevaa menettelyä (eli d alakohdassa tarkoitettua tehtävää) varten seuraavat vaatimukset:

- a) on noudatettava avoimuutta asianomaisen valmistajan kannalta;
- b) on määritettävä asianmukaiset pakolliset määräajat aiheettomien viivästysten välttämiseksi;
- c) on otettava asianmukaisesti huomioon liikesalaisuuksien turvaaminen ja luottamuksellisuus;
- d) on mahdollistettava komission asianmukainen osallistuminen;
- e) on varmistettava kustannustehokkuus valmistajan kannalta; sekä

- f) on varmistettava riittävä kollegiaalisuus ja koordinointi kyseisen tuotteen osalta nimettyjen teknisestä arvioinnista vastaavien laitosten välillä.*

Avoimuus, luottamuksellisuus, kustannustehokkuus ja oikea-aikaisuus vahvistetaan vaatimuksiksi myös rakennustuoteasetuksen johdanto-osan 19 ja 23 kappaleessa, ja ne ilmenevät myös liitteessä II säädettyssä menettelyssä. Liitteessä II määritetään myös komission rooli.

2.3 EOTAn rakenne

Rakennustuoteasetuksen 31 artiklan 2 kohdan mukaan EOTA edistää Euroopan yleisen edun mukaista tavoitetta. Organisaatioon kuuluu 49 teknisestä arvioinnista vastaavaa laitosta 22:sta EU:n jäsenvaltiosta (kaikista jäsenvaltioista Bulgariaa, Latviaa, Luxemburgia, Kreikkaa, Maltaa ja Viroa lukuun ottamatta), kahdesta ETA- ja EFTA-valtiosta (Norja ja Sveitsi) ja Turkista.⁵

EOTAn jäsenet ovat osallistuvien valtioiden hallintojen nimeämiä viranomaisia tai yksityisiä elimiä. Osa jäsenvaltioista on nimennyt vain yhden teknisestä arvioinnista vastaavan laitoksen, osa taas useamman kuin yhden. Joissakin jäsenvaltioissa nimetyt tekniset arvioinnista vastaavat laitokset vastaavat teknisistä arvioinneista ja eurooppalaisten arviointiasiakirjojen kehittämistä kaikilla tuotealoilla, kun taas jotkin jäsenvaltiot ovat rakennustuoteasetuksen 29 artiklan 1 kohdan mukaisesti nimenneet tekniset arvioinnista vastaavia laitoksia, jotka ovat erikoistuneet yhteen tai useampaan asetuksen liitteessä IV lueteltuun tuotealaan.

EOTAn perussäännön mukaan organisaatio koostuu seuraavista:

- johtokunta (sihteeristön henkilöstö ja kuusi yleiskokouksen nimittämää teknisestä arvioinnista vastaavien laitosten edustajaa)
- yleiskokous (jonka muodostavat kaikki EOTAn jäsenet ja johtokunta)
- tekninen lautakunta.

EOTAn yleiskokous ja johtokunta vastaavat EOTAn toimintalinjojen ja strategian kehittämisestä.

EOTalla on myös sihteeristö⁶ ja sidosryhmien neuvoo-antava ryhmä⁷, johon kuuluu yksi edustaja kustakin rakennusalan etuja edustavasta keskeisestä toimijasta ja EOTAn johtokunnasta. Sidosryhmien neuvoo-antavan ryhmän kokoonpanon määrittää ja sen toimintaa valvoo EOTAn johtokunta, ja sen puheenjohtajana toimii EOTAn pääjohtaja.

⁵ Lähde: NANDO-tietokanta, 31.12.2018. Luettelo on saatavilla osoitteessa http://ec.europa.eu/growth/tools-databases/nando/index.cfm?fuseaction=directive.notifiedbody&dir_id=33

⁶ Sihteeristössä on kokoaikavastaavasti laskettuna neljä työntekijää: pääsihteeri, hankevastaava, tekninen assistentti ja sihteeri.

⁷ Sidosryhmien neuvoo-antava ryhmä kokoontuu kerran vuodessa tai tarvittaessa useammin ja antaa johtokunnalle suosituksia seuraavista aiheista: EOTAn asema rakennustuoteasetuksen täytäntöönpanossa, eurooppalaisia arviointiasiakirjoja ja eurooppalaisia teknisiä arviointeja koskevat menettelyt, laatujärjestelmät ja menettelyt, joilla edistetään tehokkuuden parantamista ja joiden myötä palvellaan paremmin teollisuutta, palaute teknisestä arvioinnista vastaavien laitosten hoitamista tehtävistä, kansainvälinen ja sidosryhmien tunnustaminen, kumppanuudet muiden organisaatioiden kanssa ja oikeudellisia edellytyksiä ja taloudellista vakautta koskeva neuvonta.

2.4 Eurooppalaisten arviointiasiakirjojen kehittämismenettely

2.4.1 Rakennustuoteasetuksen liitteessä II määritelty menettely

Sellaisen rakennustuotteen valmistaja, jota yhdenmukaistetut eurooppalaiset standardit eivät kata tai eivät kata kokonaan, voi pyytää eurooppalaisen teknisen arvioinnin antamista tuotteilleen. Tätä varten valmistajan on käännyttävä teknisestä arvioinnista vastaavan laitoksen puoleen. Teknisestä arvioinnista vastaavan laitoksen on puolestaan määritettävä rakennustuoteasetuksen 21 artiklan 1 kohdan mukaisesti, kattaako jokin eurooppalainen arviointiasiakirja tai yhdenmukaistettu eurooppalainen standardi jo kyseisen tuotteen kokonaan tai osittain, ja ilmoitettava asiasta valmistajalle. Jos jokin olemassa oleva eurooppalainen arviointiasiakirja kattaa tuotteen kokonaan, teknisestä arvioinnista vastaava laitos tekee eurooppalaisen teknisen arvioinnin sen perusteella.

Jos eurooppalaisen teknisen arvioinnin tekemistä varten tarvitaan (uusi tai muutettu) eurooppalainen arviointiasiakirja, pyynnön vastaanottanut teknisestä arvioinnista vastaava laitos, jäljempänä 'vastuussa oleva teknisestä arvioinnista vastaava laitos', ilmoittaa asiasta EOTAlle, tekee sopimuksen valmistajan kanssa ja määrittelee tässä sopimuksessa työohjelman eurooppalaisen arviointiasiakirjan laatimista varten (liitteen II 2 kohta). Eurooppalainen arviointiasiakirja kattaa niiden perusominaisuuksien suoritustasoon liittyvät näkökohdat, jotka valmistaja aikoo ilmoittaa.

Uuden tai muutetun eurooppalaisen arviointiasiakirjan kehittää teknisestä arvioinnista vastaavien laitosten muodostama työryhmä yhteistyössä valmistajan kanssa, ja lopulta EOTA hyväksyy sen. Työryhmää johtaa vastuussa oleva teknisestä arvioinnista vastaava laitos, ja siihen kuuluvat ne teknisestä arvioinnista vastaavat laitokset, jotka ovat vastanneet myönteisesti EOTAn osallistumiskutsuun⁸. Komissiolle tiedotetaan eurooppalaisen arviointiasiakirjan kehittämisestä, ja asiakirja on laadittava yhdeksän kuukauden kuluessa eurooppalaista teknistä arviointia koskevan pyynnön vastaanottamisesta (liitteen II 3 ja 4 kohta).

Kun EOTA on ilmoittanut valmistajalle ja ottanut huomioon sen mahdolliset huomautukset, EOTA hyväksyy virallisesti eurooppalaisen arviointiasiakirjan luonnoksen ja toimittaa sen komissiolle. Komissiolla on 15 työpäivää aikaa toimittaa huomautuksensa. EOTAn on tämän jälkeen muutettava luonnosta huomautusten mukaisesti ja lähetettävä oletettavasti lopullinen arviointiasiakirja valmistajalle ja komissiolle (liitteen II 7 kohta). Tässä vaiheessa voidaan antaa eurooppalainen tekninen arviointi.

Heti kun vastuussa oleva teknisestä arvioinnista vastaava laitos on antanut ensimmäisen eurooppalaisen teknisen arvioinnin oletettavasti lopullisen eurooppalaisen arviointiasiakirjan pohjalta, tätä arviointiasiakirjaa tarvittaessa mukautetaan saatujen kokemusten perusteella. Vasta sen jälkeen EOTA hyväksyy lopullisen eurooppalaisen arviointiasiakirjan ja lähettää komissiolle sen jäljennöksen ja sen otsikon käännöksen kaikilla unionin virallisilla kielillä sen viitetietojen julkaisemista varten *Euroopan unionin virallisessa lehdessä* (liitteen II 8 kohta).

Ensimmäinen eurooppalainen tekninen arviointi annetaan ja tuote voi saada CE-merkinnän tämän teknisen arvioinnin perusteella, kun eurooppalaisen arviointiasiakirjan viitetiedot on julkaistu virallisessa lehdessä.

2.4.2 Rakennustuotedirektiivin mukaisten asiakirjojen käyttö ja muuntaminen

Ennen rakennustuoteasetuksen voimaantuloa eurooppalaiset tekniset hyväksymiset annettiin rakennustuotedirektiivin nojalla.

⁸ Näitä kutsutaan osallistuviksi teknisestä arvioinnista vastaaviksi laitoksiksi.

Rakennustuotedirektiivin 9 artiklan mukaisesti eurooppalaiset tekniset hyväksymiset pohjautuivat joko eurooppalaisia teknisiä hyväksymisiä koskeviin suuntaviivoihin tai yhteisiin näkemyksiin hyväksymismenettelyistä⁹. Eurooppalaiset tekniset hyväksymiset olivat voimassa enintään viisi vuotta¹⁰, mikä tarkoittaa, ettei tällaisia asiakirjoja ole enää ollut käytössä (suoritustasoilmoituksen laatimisen pohjana) 1. heinäkuuta 2018 jälkeen.

Hyväksymismenettelyjä koskevat yhteiset näkemykset voitiin siirtää rakennustuotedirektiivistä rakennustuoteasetukseen vain kehittämällä eurooppalaisia arviointiasiakirjoja hyväksymismenettelyjä koskevien yhteisten näkemysten teknisen sisällön pohjalta, edellyttäen että sisältö oli ajantasaista. Hyväksymismenettelyjä koskevien yhteisten näkemysten pohjalta annetut eurooppalaiset tekniset hyväksymiset oli korvattava eurooppalaisten arviointiasiakirjojen pohjalta tehdyillä eurooppalaisilla teknisillä arvioinneilla 30. kesäkuuta 2018 mennessä.

Eurooppalaisista arviointiasiakirjoista rakennustuoteasetuksen 66 artiklan 3 kohdassa todetaan, että eurooppalaista teknistä hyväksyntää koskevia suuntaviivoja voidaan käyttää eurooppalaisina arviointiasiakirjoina eurooppalaisten teknisten arviointien pohjana rakennustuoteasetuksen mukaisesti, kunhan ne sisältävät kaikki eurooppalaisilta arviointiasiakirjoilta rakennustuoteasetuksen 24 artiklassa edellytetyt osat ja niiden tekninen sisältö ei ole vanhentunut. Rakennustuoteasetuksessa on kehitetty uusia arviointimenetelmiä ja -perusteita, joten eurooppalaista teknistä hyväksyntää koskevat suuntaviivat ovat vanhentuneet ja niitä on vähitellen muunnettu eurooppalaisiksi arviointiasiakirjoiksi. Kesäkuuhun 2019 mennessä on muunnettu 12 eurooppalaista teknistä hyväksyntää koskevaa suuntaviivaa (kaikkine osineen) ja niiden viitetiedot on julkaistu *Euroopan unionin virallisessa lehdessä*, ja tällä hetkellä on muunnettavana 14 eurooppalaista teknistä hyväksyntää koskevaa suuntaviivaa.

2.5 EOTAn rahoitus

Rakennustuoteasetuksessa vahvistetaan EOTAn rahoitusjärjestelyt ja sen rahoitettavat tehtävät.

Asetuksen 20 artiklan 2 kohdassa säädetään seuraavaa: ”Teknisestä arvioinnista vastaavien laitosten on yhdessä teknisestä arvioinnista vastaavien laitosten organisaation [eli EOTAn] kanssa vastattava eurooppalaisten arviointiasiakirjojen kehittämisen ja hyväksymisen kaikista kustannuksista.” Asetuksen 31 artiklan 5 kohdan mukaan ”jäsenvaltioiden on varmistettava, että teknisestä arvioinnista vastaavat laitokset myötävaikuttavat teknisestä arvioinnista vastaavien laitosten organisaation taloudellisiin ja henkilöresursseihin”.

Ottaen kuitenkin huomioon EOTAn tehtävän rakennustuotteiden yhdenmukaistetussa järjestelmässä, asetuksen 31 artiklan 2 kohdassa täsmennetään, että ”tekisessä arvioinnista vastaavien laitosten organisaatiota on pidettävä Euroopan yhteisöjen yleiseen talousarvioon sovellettavasta varainhoitoasetuksesta annetun neuvoston asetuksen (EY, Euratom) N:o 1605/2002 soveltamissäännöistä 23 päivänä joulukuuta 2002 annetun komission asetuksen (EY, Euratom) N:o 2342/2002 162 artiklassa tarkoitettuna Euroopan yleisen edun mukaista tavoitetta edistävänä yhteisönä”.

Näin ollen ”unionin rahoitusta voidaan myöntää teknisestä arvioinnista vastaavien laitosten organisaatiolle 31 artiklan 4 kohdassa tarkoitettujen tehtävien täytäntöönpanoa varten” rakennustuoteasetuksen 32 ja 33 artiklan, 34 artiklan 1 kohdan ja 35 artiklan nojalla.

⁹ Hyväksymismenettelyjä koskevien yhteisten näkemysten käsite kehitettiin EOTAssa rakennustuotedirektiivin nojalla, jotta eurooppalaisten teknisten hyväksymisten antamiselle olisi selkeä pohja rakennustuotedirektiivin 9 artiklan 2 kohdassa tarkoitetuissa tapauksissa silloin kun hyväksymisiä ei voitu antaa soveltamalla eurooppalaisia teknisiä hyväksymisiä koskevia suuntaviivoja.

¹⁰ Rakennustuotedirektiivin 8 artiklan 4 kohdan mukaan.

Käytännössä tämä tarkoittaa, että EOTAn rahoitus jaetaan teknisestä arvioinnista vastaavien laitosten kesken, että komissio tukee rahoituksessa ja että valmistajien ei tarvitse vastata eurooppalaisten arviointiasiakirjojen kehittämisestä ja hyväksymisestä aiheutuvista kuluista. Valmistajat maksavat kuitenkin teknisestä arvioinnista vastaaville laitoksille maksuja eurooppalaisten teknisten arviointien antamisesta, ja nämä maksut vaihtelevat teknisestä arvioinnista vastaavien laitosten välillä.

EOTA myöntää eurooppalaisten arviointiasiakirjojen kehittämistä varten rahoitusta vastuussa olevalle teknisestä arvioinnista vastaavalle laitokselle ja osallistuville teknisestä arvioinnista vastaaville laitoksille.

3. Tärkeimmät havainnot

3.1 EOTAn suorituskyky

3.1.1 Toiminta

EOTAn toiminta on jaettu neljään tehtäväkokonaisuuteen.

Tehtäväkokonaisuus 1 on sihteeristö. Tästä kokonaisuudesta aiheutuvat suurimmat henkilöstön palkkakustannukset. Sihteeristö koordinoi rakennustuoteasetuksen 21 artiklassa ja liitteessä II säädettyjä menettelyjä ja tukee niissä tarvittaessa.

Tehtäväkokonaisuus 2 liittyy EOTAn elinten ja työryhmien kokouksiin.

Tehtäväkokonaisuus 3 on EOTAn ydintoimintaa ja liittyy eurooppalaisten arviointiasiakirjojen kehittämiseen. Kolmena viime vuonna tähän on käytetty 41 prosenttia henkilötyöpäivistä.

Tehtäväkokonaisuus 4 käsittää asiantuntijatukipalvelut ja muunlaisen tukitoiminnan. Siihen käytetään vain pieni osa henkilötyöpäivien yhteismäärästä.

Kaikkia näitä toimia on yhteisrahoitettu unionin EOTALle myöntämistä avustuksista.

Taulukko 1 – EOTAn budjetoitu toiminta tehtäväkokonaisuutta (TK) kohden, henkilötyöpäivinä ja prosenttiosuutena (2013–2018):

Budjetoidut henkilötyöpäivät*	2013	2014	2015	2016	2017	2018
TK 1 – sihteeristö	602 – 85 %	687 – 49 %	693 – 61 %	770 – 41 %	1 001 – 50 %	900 – 52 %
TK 2 – kokoukset	51 – 7 %	89 – 6 %	160 – 14 %	153 – 8 %	197 – 10 %	242 – 14 %
TK 3 – arviointiasiakirjojen kehittäminen	51 – 7 %	614 – 44 %	239 – 21 %	912 – 49 %	784 – 40 %	602 – 34 %
TK 4 – tuki	0 – 0 %	0 – 0 %	42 – 4 %	41 – 2 %	0 – 0 %	0 – 0 %
Yhteensä	705	1 391	1 134	1 876	1 982	1 744

Lähde: vuosien 2013–2018 avustussopimukset.

*Vuosien 2013 ja 2014 henkilötyöpäivät on mukautettu vastaamaan 12 kuukauden ajanjaksoa, jotta ne ovat vertailukelpoisia myöhempien vuosien kanssa.

3.1.2 Eurooppalaisten arviointiasiakirjojen kehittäminen

EOTA oli 31. joulukuuta 2018 mennessä hyväksynyt 324 eurooppalaista arviointiasiakirjaa.

Näistä 217 arviointiasiakirjan viitetiedot on julkaistu *Euroopan unionin virallisessa lehdessä*, ja muiden 107 asiakirjan viitetietoja ollaan käsittelemässä julkaisua varten.

Niistä 217 arviointiasiakirjasta, joiden viitetiedot on julkaistu, 20:ssä viitataan aiempiin eurooppalaisiin arviointiasiakirjoihin (ne korvaavat eurooppalaisia asiakirjoja, joiden viitetiedot on julkaistu aiemmin). Tämän vuoksi *Euroopan unionin virallisessa lehdessä* viimeisellä julkaisukierroksella vuonna 2018 lueteltujen eurooppalaisten arviointiasiakirjojen nettoyhteismäärä on 197. Menettelyä voidaan katsoa toteutetun täysimääräisesti kolmen viime vuoden ajan, ja tänä aikana virallisessa lehdessä on julkaistu vuosittain keskimäärin 61 eurooppalaisen arviointiasiakirjan viitetiedot.

Taulukko 2 – Hyväksytyjen ja julkaistujen eurooppalaisten arviointiasiakirjojen lukumäärä vuosittain (2013–2018):

Vuosi	Hyväksytyt arviointiasiakirjat	Arviointiasiakirjat, joiden viitetiedot julkaistu virallisessa lehdessä*	Arviointiasiakirjat, joiden viitetiedot julkaistu virallisessa lehdessä**
2014	24	0	0
2015	47	19	14
2016	107	65	53
2017	53	70	67
2018	93	63	63
Yhteensä	324	217	197
*sisältää aiemmat eurooppalaiset arviointiasiakirjat			
**ei sisällä aiempia eurooppalaisia arviointiasiakirjoja			

Eurooppalaiset arviointiasiakirjat, joiden viitetiedot on julkaistu, voidaan jakaa kahteen luokkaan: eurooppalaiset arviointiasiakirjat, jotka ovat tulosta rakennustuotedirektiiviin perustuvien asiakirjojen (eurooppalaista teknistä hyväksyntää koskevat suuntaviivat tai yhteiset näkemykset hyväksymismenettelyistä¹¹) muuntamisesta, ja uudet eurooppalaiset arviointiasiakirjat. Suurin osa (57 %) eurooppalaisista arviointiasiakirjoista, joiden viitetiedot on julkaistu, pohjautuvat rakennustuotedirektiivin aikana kehitettyihin asiakirjoihin.

¹¹ Hyväksymismenettelyjä koskevien yhteisten näkemysten käsite ei sisällynyt rakennustuotedirektiiviin, mutta se kehitettiin EOTAssa, jotta eurooppalaisten teknisten hyväksymisten antamiselle olisi selkeä pohja rakennustuotedirektiivin 9 artiklan 2 kohdassa tarkoitetuissa tapauksissa silloin kun hyväksymisiä ei voitu antaa soveltamalla eurooppalaista teknistä hyväksyntää koskevia suuntaviivoja.

Taulukko 3 – Eurooppalaisten arviointiasiakirjojen, joiden viitetiedot on julkaistu, luokittelu vuosittain (2015–2018):

Vuosi	2015	2016	2017	2018	Yhteensä
Eurooppalaista teknistä hyväksyntää koskeviin suuntaviivoihin pohjautuvat arviointiasiakirjat	0	3	10	3	16
Hyväksymismenettelyjä koskeviin yhteisiin näkemyksiin pohjautuvat arviointiasiakirjat	18	34	32	24	108
Uudet arviointiasiakirjat	1	28	28	36	93
Yhteensä	19	65	70	63	217

Suurin osa 93 uudesta eurooppalaisesta arviointiasiakirjasta ei liity markkinoille tuleviin uusiin tuotteisiin vaan tuotteisiin, jotka jokin olemassa oleva standardi tai (usein eurooppalaista teknistä hyväksyntää koskevien suuntaviivojen tai hyväksymismenettelyjä koskevien yhteisten näkemysten muuntamisen tuloksena syntynyt) eurooppalainen arviointiasiakirja jo kattaa, mutta ei kokonaan. Nämä uudet eurooppalaiset arviointiasiakirjat sisältävät vain yhden tai kaksi uutta perusominaisuutta tai niiden soveltamisala on hieman laajempi tai niissä on joitakin uusia käyttötarkoituksia¹² aiempiin yhdenmukaistettuihin tekniisiin eritelmiin nähden.

Ne 107 eurooppalaista arviointiasiakirjaa, jotka on hyväksytty mutta joiden viitetietoja ei ole vielä julkaistu, ovat

- eurooppalaisia arviointiasiakirjoja, jotka odottavat EOTAn toimia komission toimittamien huomautusten johdosta¹³
- eurooppalaisia arviointiasiakirjoja, jotka odottavat viitetietojen julkaisua lopullisen hyväksymisen jälkeen¹⁴
- eurooppalaisia arviointiasiakirjoja, jotka komissio on hylännyt sen vuoksi, etteivät ne ole 19 artiklan 1 kohdan mukaisia.

Asiakirjan mukauttaminen komission huomautusten perusteella voi kestää kauan, minkä vuoksi monien asiakirjojen laatiminen on kesken. Komission on edelleen tehtävä huomattavia määriä teknisiä ja oikeudellisia huomautuksia EOTAn hyväksymistä eurooppalaisista arviointiasiakirjoista. Tämän vuoksi sellaisten eurooppalaisten arviointiasiakirjojen lukumäärä, jotka EOTA on hyväksynyt mutta joiden viitetietoja ei ole julkaistu, on kasvanut.

Eurooppalaiset arviointiasiakirjat tuotealoittain:

Eurooppalaiset arviointiasiakirjat, joiden viitetiedot on julkaistu, eivät kata kaikkia 36:ta tuotealaa (rakennustuoteasetuksen liitteessä IV tarkoitetut 35 alaa¹⁵ ja lisäksi 29 artiklan 1 kohtaan perustuva muu tuoteala) vaan ainoastaan 28 tuotealaa.

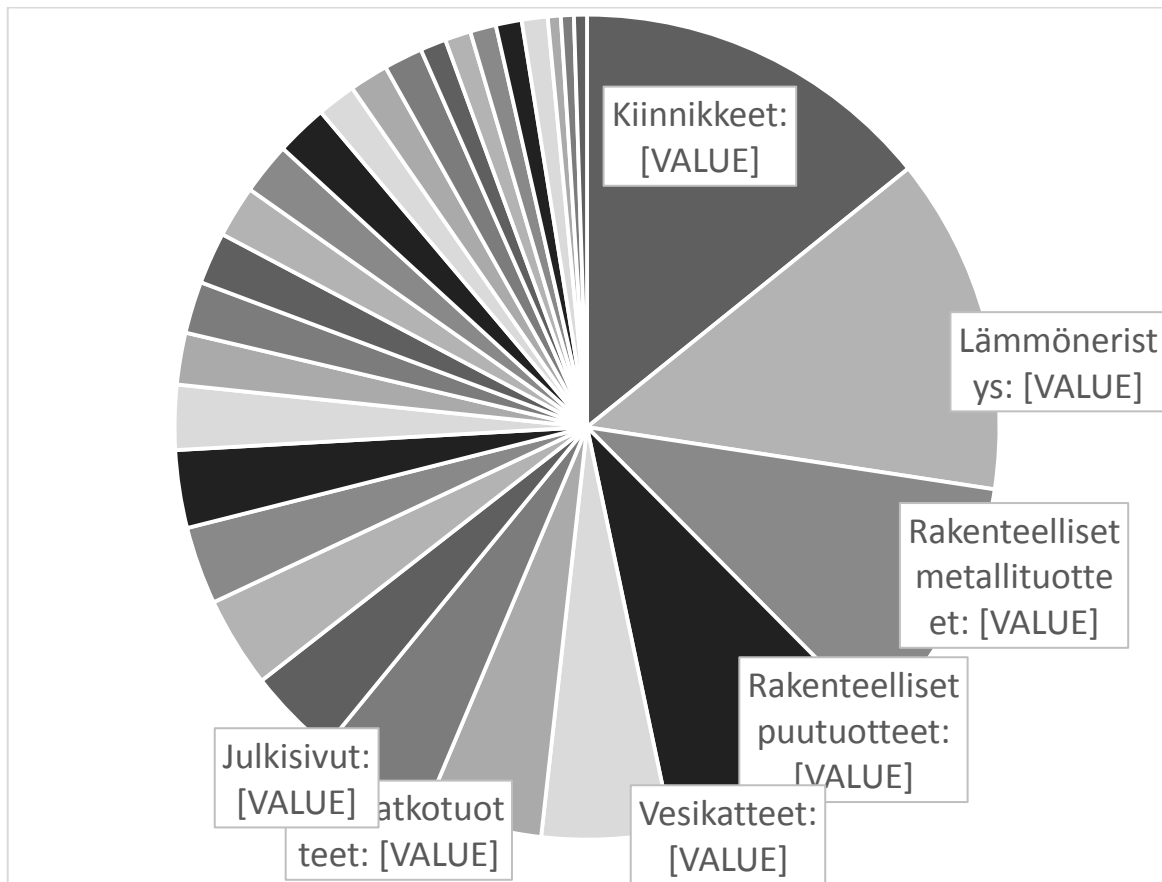
¹² Tätä kysymystä käsitellään erityisesti asiaankuuluvuuden yhteydessä (ks. kohta 4.3).

¹³ Liitteessä II säädetyn menettelyn 7 kohdan c alakohdassa tai 8 kohdassa kuvatussa vaiheessa.

¹⁴ 8 kohdassa kuvatussa vaiheessa, jossa käy usein ilmi, ettei komission 7 kohdan c alakohdassa kuvatussa vaiheessa toimittamia huomautuksia ole otettu huomioon ja että tarvitaan lisäarviointi.

¹⁵ Rakennustuoteasetuksen liitteessä IV luetellut tuotealat ovat tämän asiakirjan liitteenä.

Kaavio 1 – Eurooppalaiset arviointiasiakirjat, joiden viitetiedot on julkaistu, keskeisten tuotealojen mukaan (yli 5 % kaikista eurooppalaisista arviointiasiakirjoista):

Noin puolet kaikista eurooppalaisista arviointiasiakirjoista, joiden viitetiedot on julkaistu, on kehitetty vain neljällä tuotealalla:

- 14,2 prosenttia kiinnikkeiden alalla (tuoteala 33)
- 13,2 prosenttia lämmöneristystuotteiden ja lisälämmöneristysjärjestelmien alalla (tuoteala 4)
- 10,1 prosenttia rakenteellisten metallituotteiden ja täydentävien tuotteiden alalla (tuoteala 20)
- 9,1 prosenttia rakenteellisten puutuotteiden/elementtien ja täydentävien tuotteiden alalla (tuoteala 13).

Seuraavilla tuotealoilla ei ole hyväksytty eurooppalaisia asiakirjoja, joiden viitetiedot olisi julkaistu: 10 (kiinteät sammutusjärjestelmät) 11 (saniteettilaitteet) 24 (kiviainekset) 25 (rakennusliimat) 27 (sisätilan lämmityslaitteet) 30 (tasolasi-, lasiprofiili- ja lasitiilituotteet) 31 (virransyöttö-, ohjaus- ja tiedonsiirtokaapelit).

Eurooppalaiset arviointiasiakirjat vastuussa olevan teknisestä arvioinnista vastaavan laitoksen mukaan:

49:stä teknisestä arvioinnista vastaavasta laitoksesta 29 on kehittänyt eurooppalaisia arviointiasiakirjoja vastuussa olevan teknisestä arvioinnista vastaavan laitoksen asemassa. 20 teknisestä arvioinnista vastaavaa laitosta ei ole kehittänyt lainkaan eurooppalaisia arviointiasiakirjoja, ja 23 laitosta ei ole kehittänyt eurooppalaisia arviointiasiakirjoja, joiden viitetiedot olisi julkaistu *Euroopan unionin virallisessa lehdessä*.

Vain erittäin pieni määrä teknisestä arvioinnista vastaavia laitoksia kehittää eurooppalaisia arviointiasiakirjoja. Kuten jäljempänä olevasta taulukosta käy ilmi, kaksi teknisestä arvioinnista vastaavaa laitosta on kehittänyt noin 50 prosenttia kaikista eurooppalaisista arviointiasiakirjoista, joiden viitetiedot on julkaistu. Nämä ovat DIBt¹⁶ (Saksa), joka on kehittänyt 38 prosenttia kaikista eurooppalaisista arviointiasiakirjoista, joiden viitetiedot on julkaistu, ja OIB¹⁷ (Itävalta), joka on kehittänyt niistä 13 prosenttia.

Taulukko 4 – Hyväksytyjen eurooppalaisten arviointiasiakirjojen, joiden viitetiedot on julkaistu, lukumäärä vastuussa olevan teknisestä arvioinnista vastaavan laitoksen mukaan vuosina 2013–2018 (ei sisällä teknisestä arvioinnista vastaavia laitoksia, jotka eivät ole kehittäneet eurooppalaisia arviointiasiakirjoja):

Vastuussa oleva laitos	Maa	Hyväksytyt asiakirjat	Asiakirjat, joiden viitetiedot julkaistu	Osuus asiakirjoista, joiden viitetiedot julkaistu
DIBt	Saksa	107	83	38,2 %
OIB	Itävalta	46	28	12,9 %
ETA-DK	Tanska	34	18	8,3 %
TSUS	Slovakia	12	11	5,1 %
TZUS	Tšekki	13	10	4,6 %
ITeC	Espanja	14	10	4,6 %
Eurofins	Suomi	10	8	3,7 %
RISE Certif.	Ruotsi	6	6	2,8 %
CSTB	Ranska	10	5	2,3 %
BM Trada	Yhdistynyt kuningaskunta	8	5	2,3 %
UBAtc	Belgia	13	4	1,8 %
BBA	Yhdistynyt kuningaskunta	6	4	1,8 %
LNEC	Portugali	4	4	1,8 %
ITC	Italia	4	3	1,4 %
ITB	Puola	8	2	1,4 %
KIWA	Alankomaat	7	2	1,4 %
ZAG	Slovenia	3	2	1,4 %
CEREMA	Ranska	2	2	1,4 %
IETcc	Espanja	2	2	1,4 %
SINTEF	Norja	2	2	1,4 %
SKG-IKOB	Alankomaat	2	1	0,5 %
TECNALIA	Espanja	2	1	0,5 %
ICECON	Romania	1	1	0,5 %
ICiMB	Puola	1	1	0,5 %

¹⁶ Deutsches Institut für Bautechnik.

¹⁷ Österreichisches Institut für Bautechnik.

ITECONS	Portugali	1	1	0,5 %
STC	Italia	1	1	0,5 %
FM App	Yhdistynyt kuningaskunta	2	0	0,5 %
CPC	Turkki	2	0	0,5 %
IBDIM	Puola	1	0	0,5 %
Yhteensä		324	217	

Kuusi teknisestä arvioinnista vastaavaa laitosta on kehittänyt 74 prosenttia kaikista eurooppalaista arviointiasiakirjoista, joiden viitetiedot on julkaistu, ja loput 26 prosenttia on kehittänyt 23 teknisestä arvioinnista vastaavaa laitosta.

20 teknisestä arvioinnista vastaavaa laitosta (40 % kaikista laitoksista) ei ole kehittänyt lainkaan eurooppalaisia arviointiasiakirjoja.

3.1.3 Eurooppalaisten teknisten arviointien antaminen

Eurooppalaisia teknisiä arviointeja annetaan valmistajien pyynnöstä eurooppalaisten arviointiasiakirjojen pohjalta.

Teknisestä arvioinnista vastaavat laitokset antoivat 6 240 eurooppalaista teknistä arviointia vuosina 2013–2018. Annettujen eurooppalaisten teknisten arviointien lukumäärä on kasvanut vuosi vuodelta.

Taulukko 5 – Eurooppalaisten teknisten arviointien lukumäärä vuosittain (2013–2018):

Vuosi	Annetut tekniset arvioinnit
2013	23
2014	643
2015	926
2016	1 262
2017	1 576
2018	1 810
Yhteensä	6 240

Rakennustuoteasetuksen nojalla tehtävät eurooppalaiset tekniset arvioinnit pohjautuvat pääsääntöisesti eurooppalaisiin arviointiasiakirjoihin. Kuten kohdassa 2.4.2 selostetaan, rakennustuotedirektiivistä rakennustuoteasetukseen siirtymisen yhteydessä eurooppalaisia teknisiä arviointeja on annettu myös eurooppalaista teknistä hyväksyntää koskevien suuntaviivojen pohjalta ja sellaisten eurooppalaisten arviointiasiakirjojen pohjalta, jotka on laadittu muuntamalla eurooppalaista teknistä hyväksyntää koskevia suuntaviivoja tai hyväksymismenettelyjä koskevia yhteisiä näkemyksiä.

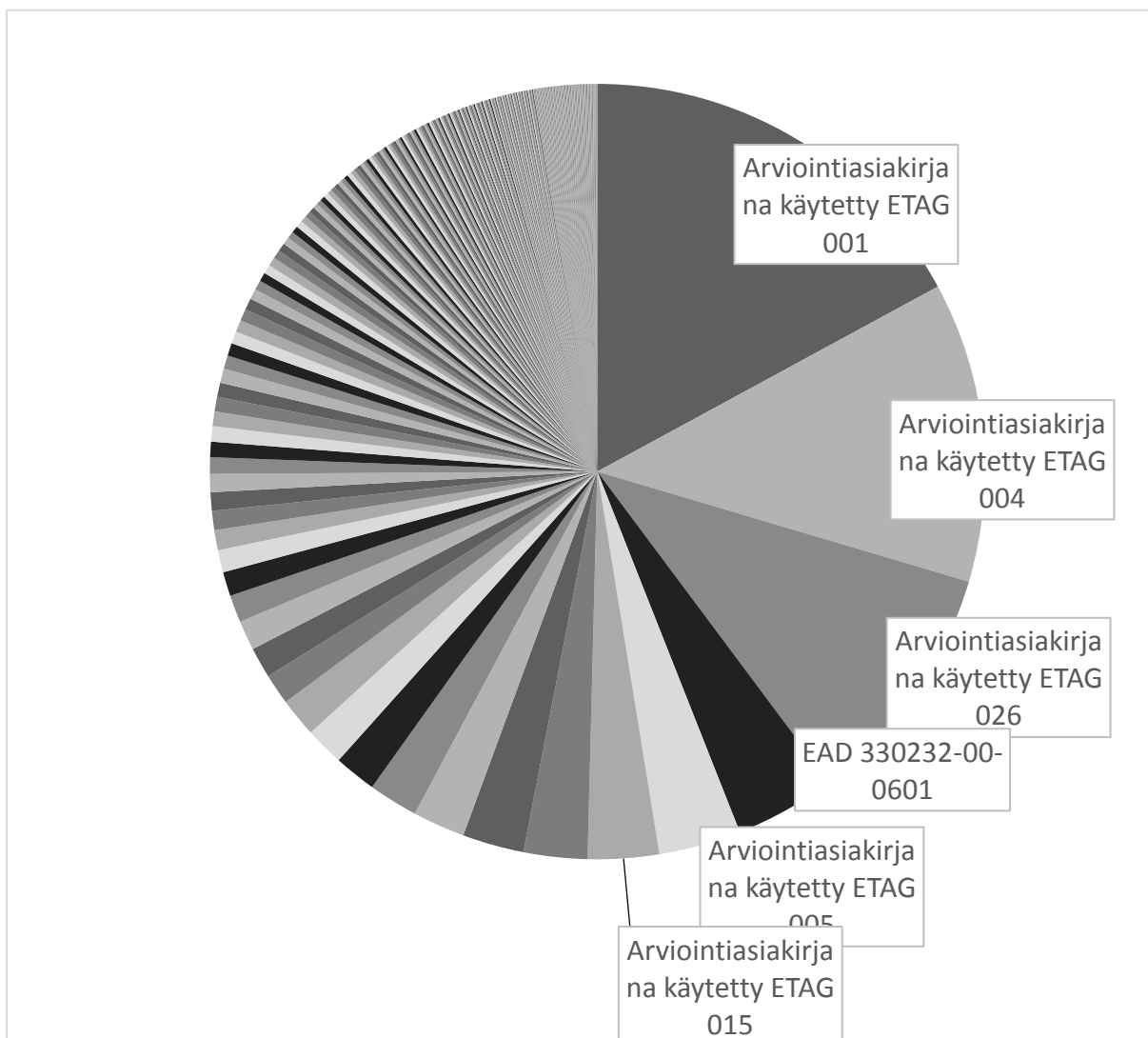
Taulukko 6 – Eurooppalaisten teknisten arviointien lukumäärä sen mukaan, mihin ne pohjautuvat (2013–2018):

Teknisten arviointien perusta	Annettujen teknisten arviointien lkm.	Osuus annetuista teknisistä arvioinneista
Eurooppalaista teknistä hyväksyntää koskevat suuntaviivat tai eurooppalaiset arviointiasiakirjat, jotka on laadittu muuntamalla suuntaviivoja	4 873	78 %
Eurooppalaiset arviointiasiakirjat, jotka on laadittu muuntamalla hyväksymismenettelyjä koskevia yhteisiä näkemyksiä	817	13 %
Uudet arviointiasiakirjat	550	9 %
Yhteensä	6 240	100 %

Kuten edellä olevasta taulukosta käy ilmi, 91 prosenttia annetuista eurooppalaisista teknisistä arvioinneista on pohjautunut asiakirjoihin, joiden sisältö on peräisin rakennustuotedirektiivin ajalta, ja vain 9 prosenttia teknisistä arvioinneista on pohjautunut uusiin eurooppalaisiin arviointiasiakirjoihin. Kuten edellä mainitaan, selvä enemmistö uusiin arviointiasiakirjoihin pohjautuvista eurooppalaisista teknisistä arvioinneista ei koske markkinoille tulleita uusia tuotteita vaan pikemminkin hienoisia poikkeamia yhdenmukaistetuista standardeista (tai muista eurooppalaisista arviointiasiakirjoista).

Useampi kuin joka kolmas kaikista eurooppalaisista teknisistä arvioinneista on pohjautunut kolmeen asiakirjaan (ETAG 001 – betonirakenteiden metalliankkurit, ETAG 004 – rapatut ulkopuoliset lisälämmöneristysjärjestelmät ja ETAG 026 – palokatko- ja palotiivistetuotteet). Jos mukaan luetaan myös EAD 330232 (itsessään yksi kolmesta eurooppalaisesta arviointiasiakirjasta, joilla on muunnettu ETAG 001), ETAG 005 – kattojen nestemäiset vedeneristysjärjestelmät ja ETAG 015 – kolmiulotteiset naulauslevyt, nämä kuusi asiakirjaa kattavat 50 prosenttia annetuista eurooppalaista teknisistä arvioinneista.

Kaavio 2 – Eurooppalaiset tekniset arvioinnit pohja-asiakirjan mukaan (2013–2018):

Kun otetaan huomioon näiden kuuden asiakirjan kattamien tuotteiden laaja levinneisyys ja asiakirjojen vakaus, joka johtuu niiden jatkuvasta soveltamisesta 1990-luvulta lähtien, komissio voisi soveltaa rakennustuoteasetuksen 19 artiklan 1 kohtaa, jossa säädetään mahdollisuudesta käyttää eurooppalaista arviointiasiakirjaa standardisointipyyntöjen pohjana.

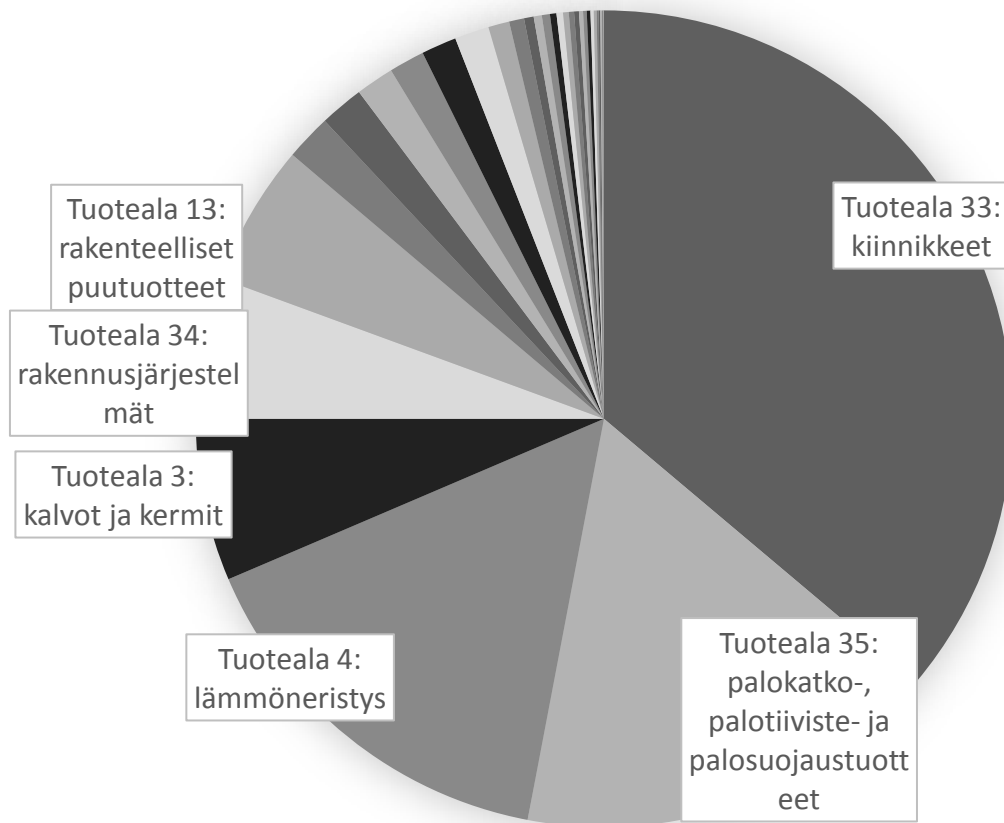
Eurooppalaiset tekniset arvioinnit tuotealoittain:

Valmistajien mielenkiinto eurooppalaisia teknisiä arviointeja kohtaan keskittyy muutamille tuotealoille. Kaksi kolmasosaa 6 240 eurooppalaisesta teknisestä arvioinnista on annettu vain kolmella rakennustuoteasetuksen liitteessä IV määritellyllä tuotealalla:

- tuotealalla 33 – kiinnikkeet (36 %)
- tuotealalla 35 – palokatko-, palotiiviste- ja palosuojaustuotteet, palonestotuotteet (17 %)
- tuotealalla 4 – lämmöneristystuotteet ja lisälämmöneristysjärjestelmät (15 %).

Yli 85 prosenttia näillä kolmella tuotealalla annetuista eurooppalaisista teknisistä arvioinneista pohjautuu eurooppalaista teknistä hyväksyntää koskeviin suuntaviivoihin tai eurooppalaisiin arviointiasiakirjoihin, jotka on laadittu muuntamalla näitä suuntaviivoja.

Kaavio 3 – Eurooppalaiset tekniset arvoinnit tuotealoittain (2013–2018):

Jos mukaan luetaan tuoteala 3 (kalvot ja kermiä, mukaan lukien nestemäisenä levitettävät ja tuotejärjestelmät), tuoteala 34 (rakennusjärjestelmät, tehdasvalmisteiset elementit) ja tuoteala 13 (rakenteelliset puutuotteet/elementit ja täydentävät tuotteet), edellä olevassa taulukossa korostetut kuusi alaa kattavat 86 prosenttia annetuista eurooppalaisista teknisistä arvioinneista. Vertailun vuoksi: muut 30 tuotealaa kattavat vain 14 prosenttia arvioinneista.

Tämä voisi vahvistaa perusteita rakennustuoteasetuksen 19 artiklan 4 kohdan mahdolliselle soveltamiselle ja standardisointipyynnön laatimiselle.

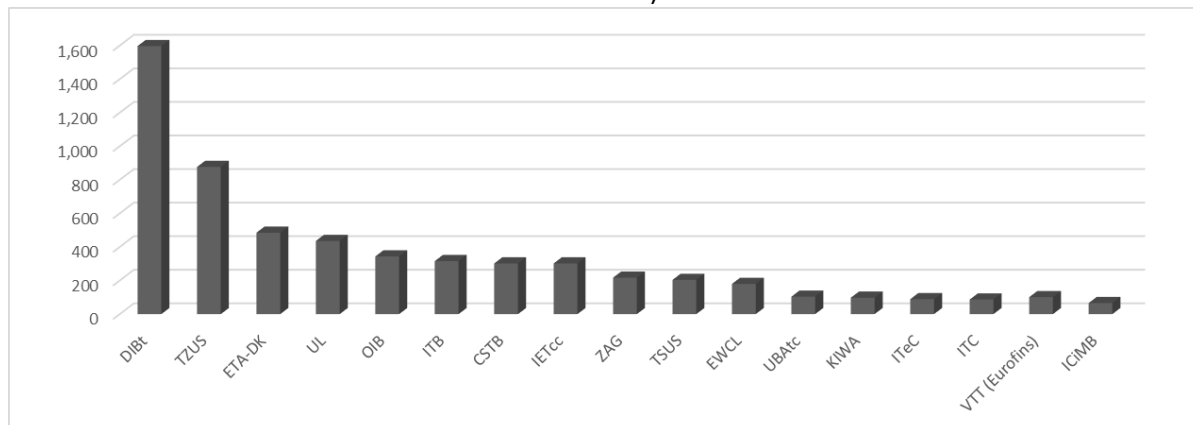
Seuraavilla tuotealoilla ei ole annettu eurooppalaisia teknisiä arviointeja (eikä näin ollen laadittu eurooppalaisia arviointiasiakirjoja, joiden viitetiedot olisi julkaistu *Euroopan unionin virallisessa lehdessä*): tuoteala 11 (saniteettilaitteet), tuoteala 24 (kiviainekset), tuoteala 27 (sisätilan lämmityslaitteet) ja tuoteala 31 (virransyöttö-, ohjaus- ja tiedonsiirtokaapelit).

Eurooppalaiset tekniset arvoinnit maittain:

Vuodesta 2013 alkaen Saksassa sijaitsevat teknisistä arvioinnista vastaavat laitokset ovat antaneet 26 prosenttia eurooppalaisista teknisistä arvioinneista, Tšekissä sijaitsevat laitokset 14 prosenttia arvioinneista ja Yhdistyneessä kuningaskunnassa sijaitsevat laitokset 12 prosenttia arvioinneista. Nämä kolme maata ovat antaneet puolet kaikista eurooppalaisista teknisistä arvioinneista.

Saksassa kaikki arvioinnit on tehnyt maan ainoa teknisestä arvioinnista vastaava laitos, DIBt. Tšekissä suurin osa arvioinneista on tärkeimmän laitoksen, TZUSin¹⁸, tekemiä. Sen sijaan Yhdistyneessä kuningaskunnassa kaikki kahdeksan teknisestä vastaavaa laitosta ovat olleet aktiivisia.

Kaavio 4 – Annettujen teknisten arviointien lukumäärä teknisestä arvioinnista vastaavan laitoksen mukaan (yli 50 arviointia antaneet laitokset):

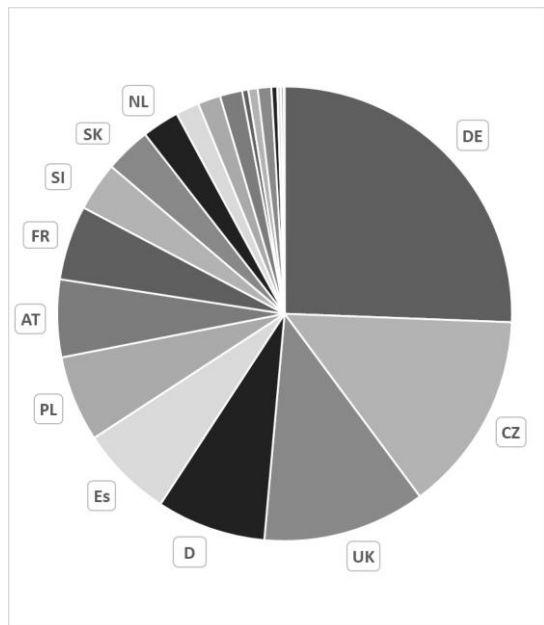

Valmistajat, joille on annettu eurooppalainen tekninen arviointi, tulevat 66 maasta eri puolilta maailmaa. Kolmansista maista eniten valmistajia, joille on annettu arviointeja, on Kanadassa (34), Intiassa (24), Taiwanissa (24), Yhdysvalloissa (21) ja Yhdistyneissä arabiemiirikunnissa (20). Kaikkiin muihin 29 kolmanteen maahan on annettu alle 15 arviointia maata kohden.

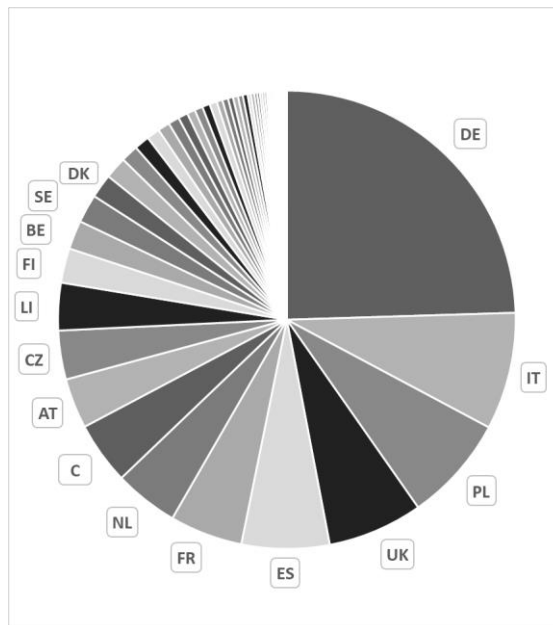
Unionin sisällä tiedot maista, joihin eurooppalaiset tekniset arvioinnit on annettu (valmistajat), eivät välttämättä vastaa tietoja tekniset arvioinnit antaneista maista (teknisestä arvioinnista vastaavat laitokset). Esimerkiksi tšekkiläisille yrityksille on annettu 3 prosenttia eurooppalaisista teknisistä arvioinneista, kun taas tšekkiläiset teknisestä arvioinnista vastaavat laitokset ovat antaneet 14 prosenttia arvioinneista. Vastaavasti Yhdistyneen kuningaskunnan yrityksille on annettu 7 prosenttia eurooppalaisista teknisistä arvioinneista ja Yhdistyneen kuningaskunnan teknisestä arvioinnista vastaavat laitokset ovat antaneet 12 prosenttia arvioinneista ja tanskalaisille yrityksille on annettu 2 prosenttia eurooppalaisista teknisistä arvioinneista ja tanskalainen teknisestä arvioinnista vastaava laitos on antanut 8 prosenttia arvioinneista. Sitä vastoin italialaisille yrityksille on annettu 8 prosenttia eurooppalaisista teknisistä arvioinneista, kun taas italialaiset teknisestä arvioinnista vastaavat laitokset ovat antaneet 2 prosenttia arvioinneista.

¹⁸ Technický a zkušební ústav stavební Praha.

Kaavio 5 – Eurooppalaiset tekniset arvioinnit arvioinnin antaneen teknisestä arvioinnista vastaavan laitoksen kotimaan mukaan:

Kaavio 6 – Eurooppalaiset tekniset arvioinnit arvioinnin saaneen yrityksen kotimaan mukaan:

3.2 Talousarvio

3.2.1 EOTAn rahoitusvarat

Komissio on myöntänyt EOTAlle rakennustuoteasetuksen 33 artiklan mukaisesti toiminta-avustuksia, jotka kattavat merkittävän osan (40–50 %) EOTAn kuluista, mukaan luettuina eurooppalaisten arviointiasiakirjojen kehittämiskulut.

Taulukko 7 – EOTAn rahoituslähteet vuosina 2013–2018 (euroina ja unionin rahoituksen prosenttiosuutena):

Lähde	2013	2014	2015	2016	2017	2018
Saadut jäsenmaksut	487 321	757 308	760 681,80	665 047,14	879 917,69	886 483,01
Saadut komission avustukset	183 790	336 612	440 000	533 133,78	570 000	550 000
Yhteensä	671 111	1 093 920	1 200 681,80	1 198 190,92	1 449 917,69	1 436 483,01
Komission rahoituksen osuus	27 %	31 %	37 %	44 %	39,31 %	38,29 %

3.2.2 Eurooppalaisiin arviointiasiakirjoihin liittyvien kulujen korvaaminen

EOTAn toiminnan keskiössä on eurooppalaisten arviointiasiakirjojen kehittäminen, jota varten EOTA myöntää rahoitusta kullekin vastuussa olevalle teknisestä arvioinnista vastaavalle laitokselle. Kun EOTA hyväksyy eurooppalaisen arviointiasiakirjan, vastuussa oleva teknisestä arvioinnista vastaava laitos vahvistaa EOTAn sihteeristölle, mitkä teknisestä arvioinnista vastaavat laitokset osallistuivat asiakirjan kehittämiseen. Vastuussa oleva teknisestä arvioinnista vastaava laitos ja osallistuvat laitokset täyttävät taulukkoon tiedot työhön käytetystä ajasta ja siihen liittyvistä matkoista. Taulukko toimii todisteena toiminnasta, josta aiheutuneet kulut voidaan korvata EOTAn varoista. Teknisestä arvioinnista vastaavien laitosten kesken sovitaan eurooppalaisen arviointiasiakirjan kehittämiseen kuluva keskimääräisestä henkilötyöpäivien lukumäärästä, joka vaihtelee sen mukaan, onko laitos ollut kehittämisestä vastuussa oleva vai siihen osallistuva laitos. Henkilötyöpäivien keskimääräinen lukumäärä ei kuitenkaan vastaa teknisestä arvioinnista vastaavan laitoksen työhön todellisuudessa käyttämää aikaa sellaisen uuden arviointiasiakirjan kehittämisen tapauksessa, joka laaditaan aiempien asiakirjojen pohjalta ja jonka kehittämisessä ei tarvita uusia arviointimenetelmiä.

Puheenjohtajat, hankeryhmien¹⁹ jäsenet ja muut työhön osallistuvat ryhmät toimittavat kukin EOTAn sihteeristölle taulukon, jossa esitetään henkilötyöpäivien lukumäärä ja tiedot matkoista. Puheenjohtajat toimittavat sihteeristölle osallistujaluettelot raportointijaksolla pidetyistä kokouksista.

EOTAn korvaus henkilötyöpäivästä lasketaan asianomaisten teknisestä arvioinnista vastaavien laitosten kotimaan perusteella ottaen huomioon Eurostatin julkaisemat vuoden 2013 suhteelliset hintatasot.

Matkakustannukset korvataan seuraaville:

- EOTAn hankeryhmien ja työryhmien sekä muiden EOTAn ryhmien kokousten osallistujat
- EOTAn sääntömääräisten elinten kokouksiin osallistuvat EOTAn virkamiehet
- johtokunnan kokoukseen osallistuvat johtokunnan jäsenet
- muihin kokouksiin EOTAn puolesta osallistuvat (saatuun etukäteen hyväksynnän johtokunnalta).

Hankeryhmän tai työryhmän kokouksen yhteydessä voidaan korvata vain yhden henkilön matkakustannukset kutakin teknisestä arvioinnista vastaavaa laitosta kohden, mukaan luettuina mahdolliset kyseisen laitoksen puolesta osallistuvat asiantuntijat.

Korvauksissa käytetään kiinteää 150 euron korvausta yötä kohden kattamaan majoituksesta ja paikallisliikenteestä kokouspaikkakunnalla aiheutuneet kulut. Lento- ja junaliput korvataan todellisten kustannusten perusteella.

Vastuussa olevien teknisestä arvioinnista vastaavien laitosten toimittamat laskut ovat hyvin erilaisia sen suhteen, mitä tietoja ne sisältävät eurooppalaisen arviointiasiakirjan kehittämiseen liittyvistä työtunneista. Tämän vuoksi teknisestä arvioinnista vastaavien laitosten tekemää työtä ja niiden korvaushakemuksia ei voida vertailla tarkkaan, mikä heikentää avoimuutta, koska eri vastuussa olevien teknisestä arvioinnista vastaavien laitosten ilmoittamia eurooppalaisten arviointiasiakirjojen kehittämiseen liittyviä kustannuksia ei voida helposti vertailla ja analysoida. Komissio pyrkii yhdessä EOTAn kanssa parantamaan näiden kustannusten korvaamisen avoimuutta ja vastuullisuutta siten, että korvaukset maksettaisiin kunkin eurooppalaisen arviointiasiakirjan kehittämiseen (tai tarkistamiseen) käytetyn todellisen ajan perusteella.

¹⁹ Hankeryhmät ovat työryhmien operatiivinen taso.

4. EOTAn tehtävien hoitamisen arviointi

4.1 Vaikuttavuus

Tässä kohdassa analysoidaan, missä määrin EOTAn toiminta on edistänyt rakennustuotteiden sisämarkkinoiden toimintaa ja missä määrin EOTA on tavoittanut sille asetetut tavoitteet. Siinä yksilöidään myös tarkoituksellisia ja tahattomia vaikutuksia.

4.1.1 Rakennustuoteasetuksen teknisestä arvioinnista vastaavien laitosten nimeämistä, valvontaa ja arviointia koskevan 29 artiklan ja teknisestä arvioinnista vastaavia laitoksia koskevia vaatimuksia koskevan 30 artiklan täytäntöönpano:

Teknisestä arvioinnista vastaavien laitosten asettaminen kesti jonkin aikaa sen jälkeen, kun rakennustuoteasetuksen täysimääräinen soveltaminen oli alkanut. Joulukuun 31. päivään 2018 mennessä 21 jäsenvaltiota ja kolme unionin ulkopuolista valtiota (Sveitsi, Norja ja Turkki) oli nimennyt teknisestä arvioinnista vastaavia laitoksia. Bulgariassa, Kreikassa, Latviassa, Luxemburgissa, Maltassa, Unkarissa ja Virossa ei ole teknisestä arvioinnista vastaavia laitoksia, joten näistä maista tulevien valmistajien on osoitettava pyyntönsä muissa maissa oleville laitoksille. Tällä voi olla selvä vaikutus niiden mahdollisuuksiin hyödyntää EOTAA etenkin kielten näkökulmasta. Tästä huolimatta edellä mainittuihin seitsemään maahan on annettu 150 eurooppalaista teknistä arviointia; ainoastaan Maltaan ei ole annettu yhtään²⁰.

Kaikkien teknisestä arvioinnista vastaavien laitosten odotetaan noudattavan liitteessä IV olevassa taulukossa 2 esitettyjä vaatimuksia, jotka koskevat niiden riskien analysointia, teknisten kriteereiden vahvistamista, arviointimenetelmien vahvistamista, tuotannon sisäisen laadunvalvonnan määrittämistä, tuotteen arviointia ja yleistä hallintoa koskevaa pätevyyttä. Kun osallistuva maa nimittää teknisestä arvioinnista vastaavan laitoksen, komissio varmentaa sen pätevyyden tutkimalla tietoja, jotka kyseinen maa on toimittanut kymmenen kysymyksen luettelossa, joka sisältyy vuonna 2015 hyväksyttyihin teknisestä arvioinnista vastaavien laitosten arviointiohjeisiin²¹.

On syytä panna merkille, että keskeiset aktiiviset teknisestä arvioinnista vastaavat laitokset (saksalaista DIBt:tä ja itävaltalaisista OIB:tä lukuun ottamatta) ovat myös rakennustuoteasetuksen mukaisia ilmoitettuja laitoksia. Näin ollen niiden asemaa markkinoilla parantaa se, että ne voivat toimia valmistajille ”keskitettynä palvelupisteenä” eli antaa eurooppalaisen teknisen arvioinnin ja jatkaa tämän jälkeen tuotteen suoritustason pysyvyyden arviointiin ja varmennukseen liittyvien tehtävien hoitamista.

4.1.2 Rakennustuoteasetuksen teknisestä arvioinnista vastaavien laitosten koordinointia koskevan 31 artiklan täytäntöönpano

Selvityksestä kävi ilmi pääosin teknisestä arvioinnista vastaavien laitosten edustajien ja tuotteilleen eurooppalaisia teknisiä arviointeja saaneiden valmistajien haastattelujen pohjalta, että EOTA täyttää rakennustuoteasetuksen 31 artiklan 1 kohdassa säädetyn tavoitteen ja hoitaa kaikkia 31 artiklan 4 kohdassa sille säädettyjä tehtäviä. Selvityksen mukaan parantamisen varaa kuitenkin on erityisesti viestinnässä ja yhteistyössä teknisestä arvioinnista vastaavien laitosten välillä. Teknisestä arvioinnista vastaavien laitosten koordinoinnin ja niiden välisen kilpailun välille näyttäisi muodostuneen jonkinlaista jännitettä, joka on aiheuttanut jonkin verran teknisestä arvioinnista vastaavien laitosten suoritteiden päällekkäisyyttä. Selvityksessä myös suositellaan parantamaan aikataulujen (suoritteiden toimitusaikojen) seurantaa ja selkeyttämään tehtäviä EOTAn järjestelmässä.

²⁰ Kreikka: 63, Unkari: 31, Latvia: 21, Viro: 20, Bulgaria: 11 ja Luxemburg: 4.

²¹ Saatavilla osoitteessa

<https://www.eota.eu/ckfinder/userfiles/files/CPR%20Guidelines%20for%20the%20evaluation%20of%20TABs.pdf>

4.1.3 Eurooppalaisten arviointiasiakirjojen laatu

Eurooppalaisen arviointiasiakirjan sisältö on esitetty 24 artiklassa.

EOTA on korvannut (rakennustuotedirektiivillä perustetun) teknisestä hyväksymisestä vastaavan eurooppalaisen organisaation, ja kuten rakennustuoteasetuksen täytäntöönpanosta vuonna 2016 annetussa kertomuksessa²² todetaan, toimintatavan muutos rakennustuotedirektiivin mukaisesta ”tuotehyväksynnästä” rakennustuoteasetuksen mukaiseen ”suoritusarviointiin” on ollut EOTAn suurin eurooppalaisten arviointiasiakirjojen kehittämiseen ja hyväksymiseen liittyvä haaste.

Sen jälkeen kun komissio oli hyväksynyt eurooppalaisen teknisen arvioinnin muodon vuonna 2013²³, EOTA ja komissio sopivat eurooppalaisen arviointiasiakirjan muodosta vuonna 2015. Tämän ansiosta eurooppalaisten arviointiasiakirjojen viitetietoja julkaistiin *Euroopan unionin virallisessa lehdessä* ensimmäistä kertaa heinäkuussa 2015. Vuonna 2016 komissio kehitti menettelyistä saatujen kokemusten pohjalta eurooppalaisen arviointiasiakirjan muotoa koskevat yksityiskohtaiset ohjeet. Tämän seurauksena viimeistelyjen ja virallisessa lehdessä julkaistujen eurooppalaisten arviointiasiakirjojen vuotuinen lukumäärä kasvoi asteittain merkittävästi: vuonna 2015 niitä oli 14 ja vuonna 2018 jo 63.

Nykyisessä järjestelmässä komissio esittää huomautuksia eurooppalaisten arviointiasiakirjojen sisällöstä vasta sen jälkeen, kun EOTAn tekninen lautakunta on hyväksynyt asiakirjat (ks. kohta 2.4.1). Komissio yksilöi kussakin EOTAn ehdottamassa eurooppalaisen arviointiasiakirjan luonnoksessa keskimäärin 30 ongelmakohtaa, jotka edellyttävät muokkausta. EOTA (täsmällisemmin eurooppalaisia arviointiasiakirjoja laativat teknisestä arvioinnista vastaavat laitokset) hyväksyy 90 prosenttia komission huomautuksista, mikä kertoo komissiolle toimitettavien asiakirjojen etukäteislaadunvalvonnan alhaisesta tasosta. Tässä tilanteessa eurooppalaisten arviointiasiakirjojen viitetietojen julkaisu virallisessa lehdessä viivästyy entistä enemmän, koska joidenkin ongelmien (esim. täsmällinen soveltamisala, tarpeettomat tuotteen tunnistusta koskevat lausekkeet eurooppalaisissa arviointiasiakirjoissa, tuotannon sisäinen laadunvalvonta tai tehtävät ilmoitetuille laitoksille) korjaaminen edellyttää pidempikestoista analyysia.

Komissio on laatinut tarkistuslistan, jolla pyritään parantamaan EOTAn menettelyn seitsemännessä vaiheessa hyväksymien eurooppalaisten arviointiasiakirjojen laatua. Teknisestä arvioinnista vastaavat laitokset ovat käyttäneet tarkistuslistaa kesäkuusta 2019 alkaen.

Komission huomautuksia ei kuitenkaan aina järjestelmällisesti sisällytetä arviointiasiakirjaan ennen ensimmäisen eurooppalaisen teknisen arvioinnin antamista, jolloin lopullista eurooppalaista arviointiasiakirjaa joudutaan tarkistamaan uudelleen, mikä viivästyttää edelleen viitetietojen julkaisemista.

4.1.4 Keskittyminen tietyille tuotealoille

Eurooppalaisten arviointiasiakirjojen kehittäminen on keskittynyt seuraaville tuotealoille:

- tuoteala 33 – kiinnikkeet (29 eurooppalaista arviointiasiakirjaa, joiden viitetiedot on julkaistu)
- tuoteala 4 – lämmöneristystuotteet ja lisälämmöneristysjärjestelmät (26 asiakirjaa)
- tuoteala 20 – rakenteelliset metallituotteet ja täydentävät tuotteet (21 asiakirjaa)
- tuoteala 13 – rakenteelliset puutuotteet/elementit ja täydentävät tuotteet (19 asiakirjaa)

²² Komission kertomus Euroopan parlamentille ja neuvostolle rakennustuotteiden kaupan pitämistä koskevien ehtojen yhdenmukaistamisesta ja neuvoston direktiivin 89/106/ETY kumoamisesta 9 päivänä maaliskuuta 2011 annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EU) N:o 305/2011 täytäntöönpanosta (COM(2016) 445 final, 7.7.2016).

²³ Komission täytäntöönpanoasetus (EU) N:o 1062/2013 (EUVL L 289, 31.10.2013, s. 42 ja 43). Säädos perustuu rakennustuoteasetuksen 26 artiklan 3 kohtaan.

- tuoteala 22 – vesikatteet, kattokuvut, kattoikkunat ja täydentävät tuotteet, kattojärjestelmät (14 asiakirjaa)
- tuoteala 9 – julkisivujärjestelmät/julkisivuverhoukset/julkisivulasijärjestelmät (12 asiakirjaa).

On syytä huomauttaa, ettei näillä tuotealoilla välttämättä ole eniten innovatiivisia tuotteita. Nämä ovat aloja, joilla kehitettiin teknistä hyväksyntää koskevia suuntaviivoja rakennustuotedirektiivin mukaisesti, ja useat näillä tuotealoilla kehitetyt eurooppalaiset arviointiasiakirjat ovat näiden suuntaviivojen muunnoksia.

Muilla tuotealoilla virallisessa lehdessä on julkaistu alle kymmenen eurooppalaisen arviointiasiakirjan viitetiedot, ja seitsemällä alalla ei ole lainkaan asiakirjoja, joiden viitetiedot olisi julkaistu.

4.1.5 Keskittyminen tiettyihin teknisestä arvioinnista vastaaviin laitoksiin

49:stä teknisestä arvioinnista vastaavasta laitoksesta vain 29 on saanut valmistajilta hakemuksia, joiden perusteella niiden on aloitettava eurooppalaisten arviointiasiakirjojen kehittäminen.

Kuten edellä todetaan, pieni joukko teknisestä arvioinnista vastaavia laitoksia kehittää eurooppalaisia arviointiasiakirjoja erittäin aktiivisesti. Siihen kuuluvat DIBt, OIB ja ETA-DK²⁴ (Saksan, Itävallan ja Tanskan ainoat teknisestä arvioinnista vastaavat laitokset), ja ne ovat kehittäneet 59 prosenttia kaikista eurooppalaisista arviointiasiakirjoista, joiden viitetiedot on julkaistu.

Sitä vastoin 40 prosenttia teknisestä arvioinnista vastaavista laitoksista ei ole saanut hakemuksia valmistajilta.

Tietyntasosta erikoistumista on havaittavissa. Joillakin tuotealoilla tietty keskeinen teknisestä arvioinnista vastaavat laitos näyttää keräävän valtaosan valmistajien pyynnöistä. Esimerkiksi tuotealalla 33 (kiinnikkeet) DIBt on kehittänyt 40 eurooppalaisesta arviointiasiakirjasta 25 (63 %), ja tällä alalla vain kuusi muuta laitosta on kehittänyt eurooppalaisia arviointiasiakirjoja (37 %).

Vastaavasti suuntauksena näyttää olevan, että valmistajat toimittavat eurooppalaista teknistä arviointia koskevan pyyntönsä sille teknisestä arvioinnista vastaavalle laitokselle, joka on kehittänyt asiaankuuluvan eurooppalaisen arviointiasiakirjan, mahdollisesti luottamussyistä. Näin ollen erikoistuminen eurooppalaisten arviointiasiakirjojen tasolla heijastuu eurooppalaisten teknisten arviointien tasolle. Esimerkiksi DIBt, OIB ja ETA-DK ovat antaneet 39 prosenttia kaikista teknisistä arvioinneista. Tanskalainen ETA-DK on vastannut 8 prosentista eurooppalaisista arviointiasiakirjoista ja 8 prosentista eurooppalaisista teknisistä arvioinneista ja itävaltalainen OIB 6 prosentista arviointiasiakirjoista ja teknisistä arvioinneista.

Tämä viittaisi siihen, että eurooppalaisia arviointiasiakirjoja kehittäville teknisestä arvioinnista vastaavilla laitoksilla voisi olla kilpailuetu eurooppalaisten teknisten arviointien markkinoilla.

Saksa ja Tšekki eivät kuitenkaan noudata samaa kaavaa. Vaikka saksalainen DIBt on kehittänyt 38 prosenttia eurooppalaisista arviointiasiakirjoista, vain 26 prosenttia eurooppalaisista teknisistä arvioinneista on annettu saksalaisille valmistajille ja kolmannes näistä arvioinneista on muiden maiden teknisestä arvioinnista vastaavien laitosten antamia. Tämä voi kertoa siitä, että DIBt:n asiakkaat osoittavat pyyntönsä yleensä muille teknisestä arvioinnista vastaaville laitoksille, kun niiden on hyväksyttävä kustannukset. Tšekin tapaus on päinvastainen: tšekkiläinen TZUS on kehittänyt 5,6 prosenttia eurooppalaisista arviointiasiakirjoista mutta antanut 14 prosenttia eurooppalaisista teknisistä arvioinneista, mikä osoittaa, että TZUS saattaa teknisten arviointien antajana houkutellessa asiakkaita muista maista.

²⁴ ETA-Danmark.

4.1.6 Teknistä hyväksyntää koskeviin suuntaviivoihin pohjautuvien eurooppalaisten arviointiasiakirjojen ja teknisten arviointien keskittyminen

Kuten kohdassa 3.1.3 mainitaan, annetut eurooppalaiset tekniset arvioinnit keskittyvät vain harvoille tuotealoille ja kaksi kolmasosaa 6 240:stä teknisestä arvioinnista on annettu vain kolmella alalla. Yli 85 prosenttia näillä kolmella tuotealalla annetuista eurooppalaisista teknisistä arvioinneista pohjautuu eurooppalaista teknistä hyväksyntää koskevien suuntaviivojen käyttämiseen eurooppalaisina arviointiasiakirjoina tai eurooppalaisiin arviointiasiakirjoihin, jotka on laadittu muuntamalla näitä suuntaviivoja. Lisäksi kuusi teknistä hyväksyntää koskevaa suuntaviivaa²⁵ yhdessä niitä muuntamalla kehitettyjen eurooppalaisten arviointiasiakirjojen kanssa ovat olleet perustana noin 60 prosentissa kaikista annetuista eurooppalaisista teknisistä arvioinneista.

Kuten kohdassa 2.4.2 todetaan, siirtyminen rakennustuotedirektiivistä rakennustuoteasetukseen ja arviointimenetelmien tekninen kehittyminen edellyttivät eurooppalaista teknistä hyväksyntää koskevien suuntaviivojen ja hyväksymismenettelyjä koskevien yhteisten näkemysten muuntamista eurooppalaisiksi arviointiasiakirjoiksi. Nykyisin 91 prosenttia rakennustuoteasetuksen nojalla annetuista eurooppalaista teknisistä arvioinneista pohjautuu rakennustuotedirektiivin aikaisiin asiakirjoihin.

4.1.7 Eurooppalaisten arviointiasiakirjojen ja eurooppalaisten teknisten arviointien lukumäärän kasvaminen

Eri tahoilla ollaan kehittämässä rinnakkain useita eri eurooppalaisia arviointiasiakirjoja samantyyppisille tuotteille (esim. liimattavat kiinnikkeet). Jos nämä rinnakkaiset arviointiasiakirjat hyväksyttäisiin, tämä aiheuttaisi suuria vaikeuksia kilpaileville tuotteille, ilmoitettuun suoritustasoon liittyvää hämmennystä ja hämmennystä tuotteiden käyttäjille. Eurooppalaisten arviointiasiakirjojen lukumäärän kasvun myötä myös EOTAn ja komission voimavarojen, niin taloudellisten kuin henkilövoimavarojen, käytön tehokkuus vähenee.

Tällainen toimintatapa on toisinaan perusteltu rakennustuoteasetuksen 20 artiklan 1 kohdan c alakohdassa ja liitteessä II olevien luottamuksellisuussäännösten perusteella, joiden mukaan menettelyssä on otettava huomioon ”liikesalaisuuksien turvaaminen ja luottamuksellisuus”. Kuitenkin hyväksytyistä eurooppalaisista arviointiasiakirjoista tulee yhdenmukaistettuja teknisiä eritelmiä, joilla on välittömiä Euroopan laajuisia seurauksia asiaankuuluvien rakennustuotteiden kilpailulle ja markkinoille. Tämän vuoksi luottamuksellisuussäännökset otetaan huomioon yhdessä muiden keskeisten periaatteiden kanssa, jotka voisivat vaarantua, jos säännöksiä sovellettaisiin sokeasti. Jäsenvaltiot ja EOTA neuvottelevat parhaillaan eurooppalaisten arviointiasiakirjojen kehittämismenettelyä koskevista ohjeista, joilla vältettäisiin niiden lukumäärän perusteeton kasvaminen ja turvattaisiin samalla luottamuksellisuuden suoja.

Yksi ainoa eurooppalaista teknistä hyväksyntää koskeva suuntaviiva (eurooppalaisena arviointiasiakirjana käytetty ETAG 001 ja siihen liittyvät muunnetut eurooppalaiset arviointiasiakirjat) on ollut pohjana 24 prosentissa kaikista annetuista eurooppalaisista teknisistä arvioinneista (1 490). 13 eurooppalaista arviointiasiakirjaa (tai arviointiasiakirjana käytettyä eurooppalaista teknistä hyväksyntää koskevaa suuntaviivaa) on ollut pohjana yli sadalle eurooppalaiselle tekniselle arvioinnille, 49 eurooppalaista arviointiasiakirjaa on ollut pohjana alle sadalle eurooppalaiselle tekniselle arvioinnille, ja lopuista kukin on ollut pohjana alle kymmenelle eurooppalaiselle tekniselle arvioinnille.

Lisäksi jotkin markkinoilla olevat tuotteet ovat saaneet kaksi eurooppalaista teknistä arviointia, kuten kiinnikkeiden tuotealaan (tuoteala 33) kuuluva ruiskutusjärjestelmä, jolle annettiin ensimmäinen eurooppalainen tekninen arviointi eurooppalaisena arviointiasiakirjana käytetyn suuntaviivan ETAG

²⁵ ETAG 001, ETAG 004, ETAG 026, ETAG 005, ETAG 015 ja ETAG 029.

001-5 pohjalta ja toinen arviointi, jonka soveltamisala on hieman erilainen, eurooppalaisen arviointiasiakirjan EAD 331522-00-0601 (vain hyväksytty) pohjalta.

4.1.8 Esteet pk-yrityksille

CE-merkinnän saaminen EOTAn kautta maksaa valmistajille. Yritysten ei tarvitse vastata eurooppalaisten arviointiasiakirjojen kehittämiskustannuksista, mutta ne maksavat maksuja teknisestä arvioinnista vastaaville laitoksille eurooppalaisen teknisen arvioinnin antamisesta. Nämä maksut voivat olla merkittäviä (24 000–36 000 euroa, ks. tarkemmat tiedot tehokkuutta koskevassa kohdassa 4.2.3), eikä kasvanut kysyntä markkinoilla aina korvaa investointia. Valmistajalla ei myöskään ole takeita siitä, ettei eurooppalaista arviointiasiakirjaa, johon sen saama eurooppalaisen tekninen arviointi pohjautuu, korvata myöhemmin uudella versiolla, jos jokin toinen valmistaja pyytää muuttamaan asiakirjaa. Tästä voi tulla valmistajalle mahdollisia lisäkustannuksia.

Tällaisista kustannuksista vastaaminen ja riskien ottaminen on haastavaa pk-yrityksille etenkin eurooppalaista teknistä hyväksyntää koskevia suuntaviivoja muuntamalla kehitettyjen eurooppalaisten arviointiasiakirjojen tapauksessa, koska niiden perusteella annetaan suurin osa eurooppalaisista teknisistä arvioinneista ja ne edustavat siten myös suurinta osaa valmistajista.

Joissakin selvitystä varten haastateltujen valmistajien vastauksissa todettiin, että suuremmat valmistajat voivat käyttää CE-merkinnän hankkimista EOTAn kautta siten, että ne saavat kilpailuetua kilpailijoihinsa nähden.²⁶

4.1.9 EOTAn ja teknisestä arvioinnista vastaavien laitosten suorituskyky eurooppalaisia arviointiasiakirjoja laadittaessa ja eurooppalaisia teknisiä arviointeja annettaessa

Eurooppalaisten teknisten arviointien muoto hyväksyttiin lokakuussa 2013, ja eurooppalaisen arviointiasiakirjan muoto viimeisteltiin maaliskuussa 2015. Vaikka muodoista sovittiin hyvissä ajoin, suurinta osaa eurooppalaisista arviointiasiakirjoista ei ole viimeistely liitteessä II vahvistetussa määräajassa.

Parhaillaan kehitetään tietoteknistä työkalua, jolla parannetaan tietojenvaihtoa EOTAn ja komission välillä (esim. määräajoista ilmoittamiseksi, kaikkien suoritettujen vaiheiden kirjaamiseksi eurooppalaisia arviointiasiakirjoja kehitettäessä ja mahdollisista viivästyksistä ilmoittamiseksi) ja mahdollistetaan NANDO-tietokannan²⁷ automaattinen päivittäminen, kun eurooppalaisen arviointiasiakirjan viitetiedot on julkaistu.

Rakennustuoteasetuksen liitteessä II määritellyn menettelyn mukaan ja asetuksen 4 artiklan 1 kohdassa säädetyn ehdottoman velvoitteen vuoksi voi olla perusteltua myöntää tuotteelle CE-merkintä sellaisen eurooppalaisen arviointiasiakirjan perusteella, jonka viitetietoja ei vielä ole julkaistu. Lainsäätäjien tarkoituksena oli sallia eurooppalaisen arviointiasiakirjan luonnoksen mukauttaminen ensimmäisen eurooppalaisen teknisen arvioinnin antamisen jälkeen ja estää eurooppalaisen teknisen arvioinnin antamismenettelyn viivästyminen seuraavien valmistajien kohdalla. Kuitenkin niissä tapauksissa, joissa eurooppalainen arviointiasiakirja hylätään eikä sen viitetietoja julkaista, suoritustasoilmoituksen ja annettuun eurooppalaiseen tekniseen arviointiin perustuvan CE-merkinnän pätevyys voidaan kyseenalaistaa. Tämä koskee 70:tä eurooppalaista teknistä arviointia ja 31:tä eurooppalaista arviointiasiakirjaa (joihin kuuluvat erityisesti kuuden eri teknisestä arvioinnista vastaavan laitoksen antamat 18 eurooppalaista teknistä arviointia yhden

²⁶ Ks. selvitys, s. 44.

²⁷ NANDO on uuden lähestymistavan mukainen ilmoitettuja ja nimettyjä organisaatioita koskeva tietojärjestelmä, joka on toteutettu verkkosivuston muodossa, jotta valmistajat voivat hakea ilmoitettua laitosta tuotteilleen. NANDO-tietokantaa käytetään myös EOTAn tarkoituksia varten, ja se sisältää muun muassa luettelot eurooppalaisista arviointiasiakirjoista, joiden viitetiedot on julkaistu *Euroopan unionin virallisessa lehdessä*, ja jäsenvaltioiden nimeämistä teknisestä arvioinnista vastaavista laitoksista.

hyväksytyn, hyväksymismenettelyjä koskevan yhteisen näkemyksen muuntamisen tuloksena syntyneen eurooppalaisen arviointiasiakirjan pohjalta). Tuotteet ovat siis saaneet CE-merkinnän ja ne on saatettu markkinoille sellaisen eurooppalaisen arviointiasiakirjan pohjalta, jota on edelleen parannettava, jotta sen viitetiedot voidaan julkaista *Euroopan unionin virallisessa lehdessä*.

Valmistajilla ei ole välitöntä oikeudellista velvoitetta ajantasaistaa saamaansa eurooppalaista teknistä arviointia ja CE-merkintää sen jälkeen, kun eurooppalaista arviointiasiakirjaa on tarkistettu, mutta markkinapaineen vuoksi valmistajat yleensä tekevät niin. Lisäksi jos aiemman eurooppalaisen arviointiasiakirjan korvaava (tai eurooppalaista teknistä hyväksyntää koskevan suuntaviivan muuntamisen tuloksena syntynyt) arviointiasiakirja sisältää merkittävästi muutettuja arviointimenetelmiä, tämä synnyttää veloitteen antaa uusi eurooppalainen tekninen arviointi.

Selvityksessä²⁸ nostetaan esiin tarve tarkistaa liitettä II, jotta siinä huomioitaisiin todelliset vastuut ja eurooppalaisten arviointiasiakirjojen kehittämisessä ja niiden viitetietojen julkaisemisessa edellytettävät aikataulut.

Hylättyjen tai viitetietojen julkaisua odottavien eurooppalaisten arviointiasiakirjojen suhteellisen suuri määrä johtuu kuitenkin pääasiassa asianmukaisen laadunvalvonnan puutteesta EOTAssa. EOTA on sitoutunut kehittämään omia teknisiä ja oikeudellisia valmiuksiaan, ja vastikään on laadittu tarkistuslista eurooppalaisten arviointiasiakirjojen laadun varmentamiseksi menettelyn seitsemännessä vaiheessa. Näiden seikkojen odotetaan parantavan huomattavasti eurooppalaisten arviointiasiakirjojen luonnosten laatua ja niiden viitetietojen julkaisuastetta ja siten myös lyhentävän määräaikoja. Nämä parannukset olisivat ehdottoman tärkeitä myös eurooppalaisten arviointiasiakirjojen lukumäärän kasvamisen vähentämiseksi (ks. edellä kohta 4.1.7).

4.2 Tehokkuus

Tässä osiossa arvioidaan, onko odotetut tulokset ja vaikutukset saavutettu kohtuullisin/oikeasuhteisin kustannuksin.

4.2.1 Komissiolle koituvat kustannukset

Komissiolle koituvat kustannukset aiheutuvat EOTALle myönnettävästä vuosittaisesta avustuksesta ja komission yksiköiden osallistumisesta eurooppalaisten arviointiasiakirjojen kehittämiseen henkilöstön ja tuen (erikoistuneet konsultit) muodossa. Tällaisia kustannuksia aiheutuu vain rakennustuoteasetuksesta, koska muussa sisämarkkinoita koskevassa lainsäädännössä ei säädetä vastaavista vaihtoehdoista standardisoinnille.

EOTALle myönnettävä avustus on pysynyt vuodesta 2016 lähtien melko samana: se oli 550 000 euroa vuonna 2016, 570 000 euroa vuonna 2017²⁹ ja 550 000 euroa vuonna 2018. Vuonna 2016 julkaistiin 65 eurooppalaisen arviointiasiakirjan viitetiedot, vuonna 2017 puolestaan 70:n ja vuonna 2018 taas 63:n, joten viitteelliset kustannukset eurooppalaista arviointiasiakirjaa kohden vaihtelivat 8 143 eurosta (2017) 8 730 euroon (2018). Kuten edellä todetaan, EOTAn talousarvio jaetaan neljän tehtäväkokonaisuuden kesken, joista eniten kustannuksia aiheutuu sihteeristöstä ja sen jälkeen eurooppalaisten arviointiasiakirjojen kehittämisestä (34–49 % talousarviosta vuosina 2016–2018), kokouksista ja tukitoimista.

Komission EOTAn seurantaan käyttämät henkilöresurssit ovat kokoaikavastaavasti laskettuna noin 1,5 henkilöä. Ne ovat pysyneet samalla tasolla, vaikka EOTAn hyväksymien eurooppalaisten arviointiasiakirjojen määrä on kasvanut vuodesta 2014 (24:stä vuonna 2014 aina 93:een vuonna 2018) ja vaikka komission on edelleen esitettävä merkittävä määrä teknisiä ja oikeudellisia huomautuksia EOTAn hyväksymistä arviointiasiakirjoista.

²⁸ Ks. selvitys, s. 82.

²⁹ Lähde: Rahoituksen avoimuutta koskeva komission järjestelmä, http://ec.europa.eu/budget/fts/index_en.htm

Asiaankuuluva komission yksikkö on myös palkannut konsultin tarkastelemaan EOTAn ehdottamien eurooppalaisten arviointiasiakirjojen luonnosten laatua, mikä vähentää työtä komission sisällä (tuki on ollut 120 000 euroa vuodessa vuodesta 2014 alkaen).

Kertomuksen tueksi tehdystä selvityksestä kävi ilmi, että avustussopimus olisi liitettävä nykyistä paremmin rakennustuoteasetuksen tavoitteisiin ja että olisi vahvistettava EOTAn rahoituksen, eurooppalaisten arviointiasiakirjojen kehittämisen rahoituksen ja teknisestä arvioinnista vastaavien laitosten rahoituksen valvontajärjestelmiä.

Komissio on pyytänyt EOTAA kehittämään teknisestä arvioinnista vastaaville laitoksille yhteisen laskutusjärjestelmän, jotta teknisestä arvioinnista vastaavien laitosten EOTAlle lähettämät laskut vastaavat kunkin eurooppalaisen arviointiasiakirjan kehittämistä aiheutuneita todellisia kustannuksia. EOTA on myös sitoutunut käyttämään eurooppalaisten arviointiasiakirjojen kehittämisessä ja tarkistamisessa nykyistä realistisempaa ja täsmällisempää korvausjärjestelmää, jossa korvaukset perustuvat teknisestä arvioinnista vastaavien laitosten kussakin tapauksessa tekemään todelliseen työhön.

4.2.2 Ulkoinen tehokkuus

Selvityksessä haastateltiin 26:ta valmistajaa (kaikki EOTAn asiakkaita) kustannustehokkuudesta EOTAn tukea saavien valmistajien näkökulmasta. Näistä 22 valmistajaa totesi, että kaupallinen hyöty on suurempi kuin noudattamisesta aiheutuvat kulut suuressa tai erittäin suuressa määrin (12 valmistajaa), jossain määrin (neljä valmistajaa) tai vähäisessä tai erittäin vähäisessä määrin (neljä valmistajaa)³⁰. Yleisesti ottaen EOTAn asiakkaat katsoivat, että eurooppalaisten arviointiasiakirjojen laatimiseen ja eurooppalaisten teknisten arviointien antamiseen kuluva aika voisi lyhentää (vastausten mukaan eurooppalaisten arviointiasiakirjojen hyväksyminen kestää keskimäärin 16,3 kuukautta), ja valittivat, että markkinoille saattaminen viivästyy, vaikka tilanne on parantunut rakennustuotedirektiivin ajoista. Aika on kuitenkin huomattavasti lyhyempi kuin yhdenmukaistetun eurooppalaisen standardin kehittämiseen tarvittava aika.

Selvityksessä todettiin yhdeksän EOTAn asiakkaan toimittamien tuoteliikevaihtotietojen perusteella, että tuotteiden myynnistä sisämarkkinoilla saadut taloudelliset tuotot olivat suuremmat kuin eurooppalaisen teknisen arvioinnin noudattamisesta aiheutuvat kulut ja että hyöty–kustannus-suhde oli 443:1. Laskelma perustuu tuotteiden myynnistä saatuihin kokonaistuloihin, jotka olivat yhdeksän valmistajan arvion mukaan 157 miljoonaa euroa. Otoksen pienuuden vuoksi on kuitenkin olemassa vahvoja varauksia määrällisten tulosten edustavuudesta, eikä muuta näyttöä ole saatavilla.

Selvityksessä arvioidaan, että valmistajille aiheutuvat kokonaiskustannukset eurooppalaisen teknisen arvioinnin saamisesta vaihtelevat 40 000 eurosta 52 000 euroon³¹. Suurimman osan kustannuksista muodostaa teknisestä arvioinnista vastaavan laitoksen perimä maksu, joka on 24 500–36 000 euroa (kaksi yritystä ilmoitti vähintään 150 000 euron maksuista)³².

Selvityksessä kysyttiin 35 valmistajalta (kaikki EOTAn asiakkaita), voisivatko ne pyytää eurooppalaista teknistä arviointia uudelleen tulevaisuudessa, ja 26 vastasi myöntävästi.

4.3 Asiaankuuluvuus

Asiaankuuluvuus tarkoittaa EOTAn tarjoaman menettelyn (ja EOTAn ja teknisestä arvioinnista vastaavien laitosten) tavoitteiden ja valmistajien ja markkinoiden tarpeiden yhteneväisyyttä.

³⁰ Kaksi muuta vastaajaa eivät ilmoittaneet hyödyn suuruutta suhteessa kuluihin.

³¹ Pienin arvio perustuu niiden yhdeksän yrityksen otokseen, jotka toimittivat tietoja tuoteliikevaihdosta, suurin puolestaan 45 haastateltuun yritykseen.

³² Muut kustannukset ovat ensimmäisen vuoden tehdastarkastus (keskimäärin 11 233 euroa) ja henkilöresurssipanostukset (4 822–6 944 euroa).

Vaikka rakennustuoteasetuksessa EOTAn tavoitteeksi ei nimenomaisesti säädetä innovointia, eurooppalaisia arviointiasiakirjoja koskeva menettely on kohdistettu innovatiivisille tai uusille tuotteille, joita ei voida kattaa yhdenmukaistetuilla standardeilla standardisointimenettelyn keston vuoksi. Komission avustussopimuksissa yksilöidään eurooppalaisia arviointiasiakirjoja koskevan menettelyn yhdeksi odotettavissa olevaksi vaikutukseksi valmistajille tarjottava mahdollisuus kiinnittää CE-merkintä uusiin ja usein innovatiivisiin rakennustuotteisiin. EOTAn perussäännön mukaan sen tehtäviin kuuluu laajempi toiminta, joka koskee rakennustuotteiden saataville asettamista ja käyttöä sekä innovoinnin edistämistä rakennusallalla.

Kertomuksen tueksi tehdyn selvityksen mukaan teknisestä arvioinnista vastaavat laitokset ja niiden asiakkaat pitävät EOTAA merkityksellisenä. Niiden mukaan standardisointi ei kata kaikkia tuotteita eikä sovi kaikille tuotteille ja EOTAn lähestymistapa sopii erityisesti uusille ja aidosti innovatiivisille tuotteille, ja niiden katsotaan usein olevan EOTAn toiminnan keskiössä. Kyselyssä 26:lta teknisestä arvioinnista vastaavalta laitokselta kysyttiin, vastaavatko EOTAn tavoitteet niiden tarpeita. Niistä 19 vastasi ”täysin” ja neljä ”suurimmaksi osaksi”. Sama kysymys kysyttiin 37 valmistajalta, joista 20 vastasi ”täysin” ja 11 ”suurimmaksi osaksi”.

EOTAn vaikutuksista rakennusalan innovointiin ei kuitenkaan saatu havainnollistavaa näyttöä.

Standardisointiin verrattuna EOTAn tarjoama menettely ei kata yhtä monia rakennustuotteita. Annettujen eurooppalaisten teknisten arviointien lukumäärä on huomattavasti pienempi kuin samalla ajanjaksolla yhdenmukaistettujen standardien pohjalta myönnettyjen sertifikaattien lukumäärä. Eurooppalaisia teknisiä arviointeja oli 31. joulukuuta 2018 mennessä annettu 6 240, kun taas sertifikaatteja myönnetään vuosittain miljoonia.

Valtaosaa eurooppalaisista arviointiasiakirjoista ei ole laadittu aivan uusia ja tosiasiallisesti innovatiivisia tuotteita varten. Myös selvitykseen osallistuneet teknisestä arvioinnista vastaavat laitokset esittivät epäilyksiä aidosti innovatiivisten tuotteiden lukumäärästä ja katsoivat niiden osuuden olevan alle yhdeksän prosenttia uusista tuotteista laadituista eurooppalaisista arviointiasiakirjoista, joihin ei lueta rakennustuotedirektiivin aikaisten asiakirjojen pohjalta kehitettyjä arviointiasiakirjoja (eurooppalaista teknistä hyväksyntää koskevia suuntaviivoja tai hyväksymismenettelyjä koskevia yhteisiä näkemyksiä muuntamalla kehitetyt eurooppalaiset arviointiasiakirjat).

Todellisuudessa valmistajat pyytävät eurooppalaista teknistä arviointia useimmiten kiinnittääkseen CE-merkinnän tuotteisiin, joita käytetään yleisesti rakennustöissä ja joista valmistaja haluaa ilmoittaa jonkin perusominaisuuden tai käyttötarkoituksen, jota tuotetta koskeva yhdenmukaistettu standardi ei kata. Näin ollen EOTAn tarjoamaa menettelyä voidaan pitää keinona, jolla valmistajat voivat saada etua markkinoilla saamalla CE-merkinnän tuotteilleen.

Kuten edellä todetaan, suuntauksena on kehittää uusia eurooppalaisia arviointiasiakirjoja aiempien arviointiasiakirjojen tarkistamisen sijasta, minkä tuloksena monet arviointiasiakirjat ovat soveltamisalaltaan hyvin samankaltaisia. Tämän seurauksena joistakin markkinoille saatettavista tuotteista tehdään kaksi suoritustasoilmoitusta, jotka pohjautuvat kahteen eurooppalaiseen tekniseen arviointiin (esim. koska ne koskevat kahta eri käyttötarkoitusta), eikä tämä todellakaan ole EOTAn tarjoaman vaihtoehdoisen menettelyn tarkoitus.

Selvityksessä myös havaittiin, että EOTA ei panosta riittävästi CE-merkinnän myöntämiseen innovatiivisille tuotteille, ja korostettiin, että on tuettava teknisestä arvioinnista vastaavia laitoksia ja tarjottava eurooppalaisten toimialajärjestöjen kautta valmistajille eurooppalaisia arviointiasiakirjoja ja innovointia koskevaa selkeää neuvontaa.

4.4 Yhteensopivuus

Tässä osiossa arvioidaan EOTAn järjestelmän sisäistä johdonmukaisuutta ja sen yhteensopivuutta koko rakennustuoteasetuksen mukaisen järjestelmän kanssa.

EOTA tukee koordinoitua teknisestä arvioinnista vastaavien laitosten välillä, ja vakimuotoisten eurooppalaisten arviointiasiakirjojen ja eurooppalaisten teknisten arviointien kehittäminen on auttanut erityisesti sisäisen johdonmukaisuuden varmistamisessa.

Teknisestä arvioinnista vastaavien laitosten toiminnan taso kuitenkin vaihtelee huomattavasti, ja selvityksen mukaan johdonmukaisuutta voitaisiin parantaa kehittämällä parhaita käytäntöjä. Kuten edellä todetaan, teknisestä arvioinnista vastaavien laitosten riittämätön yhteistyö edistää osaltaan eurooppalaisten arviointiasiakirjojen ja eurooppalaisten teknisten arviointien lukumäärän kasvamista perusteettomasti, mikä on haitallista useimmille valmistajille ja hämmentää käyttäjiä.

Koko rakennustuoteasetuksen mukaisen järjestelmän sisäisestä johdonmukaisuudesta voidaan todeta, että EOTAn tarjoama menettely täydentää CEN:n kehittämää yhdenmukaistettuja eurooppalaisia standardeja. Tämän analyysin täydentämiseksi on kuitenkin otettava huomioon myös seuraavat näkökohdat:

Ensinnäkin aihetodisteiden mukaan EOTAn korkea käyttöaste on seurausta tärkeimmän standardisointimenettelyn alikäytöstä, ja selvityksen mukaan EOTA auttaa erityisesti kaventamaan kuilua, jonka on aiheuttanut täysin yhdenmukaistettujen standardien puute tai epätäydellisyys etenkin rakennustuotteiden, joilla on pieni markkinaosuus, tai standardeista poikkeavien tuotteiden osalta. Tämän näyttää vahvistavan se, että eurooppalaisten arviointiasiakirjojen ja eurooppalaisten teknisten arviointien lukumäärä jatkaa kasvuaan, ja erityisesti se, että tietyille tuotealoille annetaan usein lukuisia eurooppalaisia teknisiä arviointeja, jotka pohjautuvat samaan eurooppalaiseen arviointiasiakirjaan.

Toiseksi yksi tärkeimmistä syistä standardisoinnille vaihtoehtoisen menettelyn kehittämiseksi oli innovatiivisten rakennustuotteiden markkinoille pääsyn nopeuttaminen. EOTAn tarjoamaa menettelyä ei käytetä (tai käytetään vain hyvin vähäisessä määrin) tämän tavoitteen edistämiseen, minkä osoittavat pääasiassa sellaisen pohja-asiakirjojen käyttö, joiden sisältö on peräisin rakennustuedirektiivin ajalta, eurooppalaisten teknisten arviointien keskittyminen vain harvoille tuotealoille ja havaittu urauurtavien innovatiivisten tuotteiden puute eurooppalaisen teknisen arvioinnin saaneiden tuotteiden joukossa.

Lisäksi eurooppalaiset arviointiasiakirjat, joiden pohjalta on annettu paljon eurooppalaisia teknisiä arviointeja ja jotka ovat olleet kauan aikaa käytössä markkinoilla (eurooppalaista teknistä hyväksyntää koskevana suuntaviivoina tai eurooppalaisina arviointiasiakirjoina), ovat merkki vakaudesta, jonka johdosta olisi harkittava yhdenmukaistetun standardin kehittämistä.

Kertomuksen tueksi laaditussa selvityksessä 26:lta teknisestä arvioinnista vastaavalta laitokselta kysyttiin, olisiko joidenkin eurooppalaisten arviointiasiakirjojen muuttamisesta yhdenmukaistetuiksi standardeiksi jotakin hyötyä. 12 laitosta vastasi ”ei”, neljä vastasi ”kyllä”, ja 10 vastasi ”en osaa sanoa”. Sama kysymys kysyttiin 39 valmistajalta (kaikki EOTAn asiakkaita ja kaikki olivat saaneet eurooppalaisen teknisen arvioinnin tai pyytäneet sellaista), ja 11 vastasi ”kyllä”, 12 vastasi ”ei”, ja 16 vastasi ”en osaa sanoa”.³³

4.5 EU:n lisäarvo

EOTAn tarjoaman menettelyn EU:n lisäarvon arvioimiseksi on tarkasteltava sitä, olisiko jäsenvaltioiden tason toimilla voitu saavuttaa vastaavat tai paremmat tulokset ja vaikutukset.

Selvityksen mukaan teknisestä arvioinnista vastaavat laitokset pääsääntöisesti tunnustavat EOTAn lisäarvon omille toimilleen, vaikka niiden mukaan lisäarvoa voitaisiin saada lisää parantamalla tehokkuutta ja vaikuttavuutta.

³³ Ks. selvitys, s. 58.

Mitä tulee rakennustuoteasetuksen mukaiseen järjestelmään kuuluvan EOTAn tarjoaman menettelyn EU:n lisäarvoon, selvitystä varten haastatellut valmistajat eivät olleet sopivassa asemassa antamaan kattavaa tietoa vaihtoehtoihin kansallisiin menettelyihin liittyvistä kustannuksista ja aikatauluista. Tämän menettelyn puuttuessa kuitenkin sovellettaisiin vastavuoroista tunnustamista. Tämä aiheuttaisi viivästyksiä ja nostaisi kustannuksia, jos rakennustuotteita haluttaisiin markkinoida useissa jäsenvaltioissa, mikä vaikeuttaisi pääsyä sisämarkkinoille. EOTAn tarjoaman menettelyn suurin etu on mahdollisuus myöntää tuotteille CE-merkintä myös yhdenmukaistettujen standardien puuttuessa.

Valmistajat ovat ilmoittaneet myös odottamattomista hyödyistä ulkomaankaupassa, jossa vaikuttaa siltä, että CE-merkintää – perustuipa se sitten yhdenmukaistettuihin standardeihin tai eurooppalaisiin arviointiasiakirjoihin – pidetään laatumerkkinä. Näin on esimerkiksi Euroopassa valmistettujen kiinnikkeiden (tuoteala 33) kohdalla, joiden valmistajat saavat kilpailuetua unionin ulkopuolisista maista tuleviin kilpailijamaihinsa nähden.

Osa eurooppalaista teknistä hyväksyntää koskevista suuntaviivoista tai eurooppalaisista arviointiasiakirjoista³⁴ on hyväksytty joissakin unionin ulkopuolisissa maissa maiden teknisiksi määräyksiksi, mikä antaa unionin yrityksille merkittävän kilpailuedun kansainvälisillä markkinoilla.

5. Päätelmät

Tässä kertomuksessa käsitellään rakennustuoteasetuksen 31 artiklan 4 kohdassa säädettyjä seitsemää tehtävää. Näytön perusteella mikään näistä tehtävistä ei ole jäänyt täyttämättä³⁵ ja unionin taloudellinen tuki on perusteltua.

Analysoidulla ajanjaksolla EOTAn tarjoama menettely on tukenut siirtymistä rakennustuotedirektiivistä rakennustuoteasetukseen tuomalla tarvittavaa joustoa.

Tästä huolimatta on myös tunnistettu seuraavat rakenteelliset ongelmat:

- EOTAn tarjoamaa menettelyä käyttää rajallinen määrä rakennustuotteita valmistavia yrityksiä. Lisäksi EOTAn toiminnan kattavuus on heikkoa kaikissa kolmessa ulottuvuudessa (tuotealat, maantieteellinen kattavuus ja mukana olevat teknisestä arvioinnista vastaavat laitokset), eikä tilanteen parantumisesta ole viitteitä.
- Vaikka eurooppalaiset arviointiasiakirjat ja niihin liittyvä menettely tarkoitettiin ensisijaisesti nopeuttamaan innovatiivisten tuotteiden markkinoille pääsyä, valtaosa eurooppalaisista teknisistä arvioinneista ei koske innovatiivisia tuotteita vaan jo markkinoilla olevia tuotteita.
- Aihetodisteet myös osoittavat selvästi sen, että EOTAn tarjoama menettely on hyötynyt etenkin standardisointijärjestelmän alikäytöstä. Joitakin eurooppalaisia arviointiasiakirjoja voidaan jopa pitää vaihtoehtoisin tavoin kehitettyinä standardeina. Ilmiö on nähtävissä erityisesti kiinnikkeiden tuotealalla, jolla yksi eurooppalaista teknistä hyväksyntää koskeva suuntaviiva (jota muunnetaan parhaillaan eurooppalaiseksi arviointiasiakirjaksi) on ollut pohjana 25 prosentissa kaikista eurooppalaisista teknisistä arvioinneista.
- Eurooppalaisten arviointiasiakirjojen kehittämiskustannukset ovat suuret, ja niin ovat myös valmistajilta eurooppalaisista teknisistä arvioinneista perityt maksut. Menettely on edelleen kallis, eikä se ole pk-yrityksystävällinen.

Muita kehittämisalueita EOTAn hallinnoinnissa:

³⁴ Esimerkiksi suuntaviivaa ETAG 001 käytetään teknisten eritelmien pohjana Australiassa, Kanadassa, Uudessa-Seelannissa ja Yhdysvalloissa.

³⁵ EOTA ei ole toimittanut huomioita yhdestäkään teknisestä arvioinnista vastaavasta laitoksesta, joka ei olisi hoitanut tehtäviään, eikä tällaisesta ole myöskään näyttöä.

- Teknisestä arvioinnista vastaavien laitosten välinen kilpailu on vähäistä, koska arviointia koskevaa tietotaitoa ei siirretä eikä parhaita käytäntöjä vaihdeta, mikä jossain määrin estää nykyistä useampaa laitosta osallistumasta.
- Menettelyjen koordinointi suhteessa eurooppalaisten arviointiasiakirjojen ja eurooppalaisten teknisten arviointien lukumäärän kasvamiseen ja eurooppalaisten arviointiasiakirjojen luonnosten riittämättömät sisäiset laaduntarkistukset johtavat siihen, että komissiolla ja EOTAlla on useita varmennusmenettelyjä, mikä viivästyttää merkittävästi eurooppalaisten arviointiasiakirjojen lopullista hyväksymistä ja niiden viitetietojen julkaisemista *Euroopan unionin virallisessa lehdessä*.

Jos rakennustuoteasetusta ja rakennustuotteisiin sovellettavaa yhdenmukaistamisjärjestelmää ehdotetaan muutettavaksi, EOTAn tehtävää ja EOTAn tarjoaman menettelyn asemaa olisi analysoitava perusteellisesti osana rakennustuoteasetuksen keskiössä olevia yhdenmukaistettuja teknisiä eritelmiä, ja ne olisi sovitettava yhteen rakennustuoteasetuksen arvioinnissa³⁶ esitettyjen päätelmien kanssa.

³⁶ Arviointi – Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus (EU) N:o 305/2011, annettu 9 päivänä maaliskuuta 2011, rakennustuotteiden kaupan pitämistä koskevien ehtojen yhdenmukaistamisesta ja neuvoston direktiivin 89/106/ETY kumoamisesta, SWD(2019) 1770.

Liite**Tuotealat (lähde: rakennustuoteasetuksen liite IV)**

Alan koodit	Tuotealat
1	Betonielementit / kevytrunkoainesbetonielementit / höyrykarkaistut kevytbetonielementit
2	Ovet, ikkunat, ikkunaluukut, portit ja niihin liittyvät rakennushelat
3	Kalvot ja kermi, mukaan lukien nestemäisenä levitettävät ja tuotejärjestelmät (veden ja/tai vesihöyryn eristämiseen)
4	Lämmöneristystuotteet, lisälämmöneristysjärjestelmät
5	Rakenteelliset laakerit, rakenteellisiin liitoksiin tarkoitetut tappivaarnat
6	Savupiiput, hormikappaleet ja erikoistuotteet
7	Kipsituotteet
8	Geotekstiilit, geomembraanit ja vastaavat tuotteet
9	Julkisivujärjestelmät/julkisivuverhoukset/julkisivulasijärjestelmät
10	Kiinteät sammutusjärjestelmät (palohälyttimet/paloilmaisimet, kiinteät sammutusjärjestelmät, palon- ja savunhallintalaitteet sekä räjähdyskentukahduttamistuotteet)
11	Saniteettilaitteet
12	Tien laitteet ja varusteet
13	Rakenteelliset puutuotteet/elementit ja täydentävät tuotteet
14	Puulevyt ja -elementit
15	Sementit, rakennuskalkit ja muut hydrauliset sideaineet
16	Betonin raudoitusteräs ja jänneteräs (ja täydentävät tuotteet), jälkijännitysjärjestelmät
17	Muuraustuotteet ja täydentävät tuotteet, muurauskappaleet, laastit, täydentävät tuotteet
18	Jätevesien käsittelytuotteet
19	Lattiapäällysteet
20	Rakenteelliset metallituotteet ja täydentävät tuotteet
21	Seinien sisä- ja ulkopuoliset päällysteet ja sisäkattojen päällysteet, väliseinäjärjestelmät
22	Vesikatteet, kattokuvut, kattoikkunat ja täydentävät tuotteet, kattojärjestelmät
23	Tienrakennustuotteet
24	Kiviainekset
25	Rakennusliimat
26	Betonin, laastin ja injektiolaastin liitännäistuotteet
27	Sisätilan lämmityslaitteet
28	Putket, säiliöt ja täydentävät tuotteet, jotka eivät ole kosketuksissa talousveden kanssa
29	Rakennustuotteet, jotka ovat kosketuksissa talousveden kanssa
30	Tasolasi-, lasiprofiili- ja lasitiilituotteet
31	Virransyöttö-, ohjaus- ja tiedonsiirtokaapelit
32	Saumaustuotteet
33	Kiinnikkeet
34	Rakennusjärjestelmät, tehdasvalmisteiset elementit
35	Palokatko-, palotiiviste- ja palosuojaustuotteet, palonestotuotteet.